

MRK -

Marəkə

Zwezi-Kərisə suywánú sagı tə,

Marəkə

nə púpúní

Marəkə sagı tə yuu wa sugu

Lìù tə, v nə púpúní sagı ku tə

Marəkə nə púpúní ku mù Zwezi suywánú tə. Marəkə yà tà Zwezi karbiu, v yı v dí yáá v tun də *tuntunu Polə. U dān yun də Piyerə də Yu tutuŋı tə wa. Mə tə vələ tə wa nə, v nì Zwezi tètùnán tə, də v yìèn tə mɛ, v nə fwa tə yoo Piyerə con. Ku kwa nə, v púpúní tə tə, v nə nì.

Llà tə nə, Marəkə nə púpúní

Marəkə púpúní v sagı tə v pa là tə nə, ba nə tà *Zwifə-ba, ba nə təlɔ *Yızərayelə luv nii wa.

Sagı tə wa sugu

Marəkə bırı ba də, Zwezi nə yı *Kərisə tə, Yu nə tun, *Zwifə-ba dwíı tə yà nə dānì. U mù Kərisə təntə yı Yu-Biu tə, v nə swə zənzən. Yìèn tə, Marəkə nə zén v swə, ku yı Zwezi tètùnán tə yoo, də v mu yìèn də v nii sùràn tə. U tètùnán tə bırı də, v cígá yı Yu nə tı.

1

Zwan-Batisə kàrà tə yoo

(Matia 3.1-12, Likə 3.1-18)

¹ Ku yi máná tə, Yu-Biu Zwezi-*Kərisə suywánú tə nə twi. ² Yu nii *sùsùndò *Ezayi sagi tə wa, Yu swìn Zwezi yoo:

«Ywàń, à tun à tuntunu n yáá nə, sə v kwen cwəŋə v pa mú. ³ Ku yi bæe nə bubwi kasɔɔ lanworu wa, v wú: “Á kwìán *Yuu-Tiu cwəŋə tə, sə á cɛ v cwəminɪ tə, sə tə ya mənəmənə.” »

⁴ Ku mù tuntunu tǎntə yi *Zwan-Batisə. Nətu nə v nan kasɔɔ tə wa, v swìn Yu yoo v biri là nə, v wú: «Á vəvərə á kwa á ma sá á cuna. Á pian, ba lə aba níá wa, ku twá də Yu yiri. Yá Yu dǎn wá kwen á cuna tə, v li á mù də wá pwéré wa.» ⁵ Zwide nagwanaa là mɛ də Zwerizalemə tuw là twi v con. Ba dǎn swìn ba cuna ba biri Zwan, yá v ga ziga lá v li ba Zvrəden munaa tə wa, ku twá də Yu yiri. ⁶ Zwan yà zua nyuguma kuran gǎndò, v ga vwa tǎndò voru v tǎŋá*f1* nə. U yà dé jərən də gau turan. ⁷ U dǎn kǎrì Yu yoo v biri là tə nə, v wú: «Lìu don, v diàn nə dáá tə doni nə, v pú à kwa v bà. À juun mùrì, sə à tu à nadwana nii nə, sə à kurv*f1* v natura. ⁸ À mù ləgə aba níá wa, ku twá də Yu yiri, yá v mù wá pa, Yu-*Siŋu tə sú aba.»

Zwan-Batisə ləgə Zwezi níá wa

(Matia 3.13-17, Likə 3.21-22)

⁹ Zwezi dǎn nan *Nazaretə tuw wa, Galile nagwanaa wa, v bà *Zwan con. Zwan ləgə wá Zvrəden munaa tə wa. ¹⁰ Máná tə, Zwezi nə naŋa níá tə wa, v ni lanworu də ku súrí, yá Yu-*Siŋu tə cúó v yuu wa ndə gunpwənə nə.

¹¹ Kori dǎn ga nan Yu sǎn nə, ku wú: «N yi à biswənə tə, v nə poli à pùé.»

Sitana dǎdǎn Zwezi

(Matia 4.1-11, Likə 4.1-13)

¹² Ku kwa nə, Yu-*Siŋu tə yigu Zwezi, ku pa v va kasɔɔ lanworu wa. ¹³ U yi kasɔɔ tə wa dian sapwilə. Ku bwálí tə nə, *Sitana dǎdǎn, sə v yigu wá, v

pa v tun yokukwɔn. Zwezi də ganana yà nə wulə duən nə. *Malike dān yà ga tuŋa tə pɪn wá.

Zwezi wulə Galile nagwanaa wa

(Matia 4.12-17, Likə 4.14-15)

¹⁴ Ku kwa nə, ba nə ken Zwan bān diè wa, Zwezi vəli Galile nagwanaa. U swìn v kàrì Yu suywájú tə lá, ¹⁵ v ga swìn, v wú: «Máná tə, Yu nə lɪ v tún, tə yí. Yá máná bwələ, sə Yu də v pàrì tə lià mama yuu wa. Ku mù nə pɪn, á vəvərə á kwa, á ma sá á cuna, á ga sè Yu suywájú tə.»

Zwezi bon fəlijana bania

(Matia 4.18-22, Likə 5.1-3, 10-11, Zwan 1.35-43)

¹⁶ Zwezi nə wulə Galile muna a tə nii nə v vəli, v nɪ Simon də v nubiu Andəre, ba nə yɪ fəlijana. Ba dān yà wulə ba dɪlɪ ba filə gègəlù muna a tə wa, ba ma janɪ fələ. ¹⁷ Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Á biàn à mù con, à dān wá pa, á pià lià, sə ba twá à mù Zwezi nə.» ¹⁸ Lala də ba dugv ba filə gègələn tə lá, ba ga twá v nə. ¹⁹ U nə kèn v va yáá mancɪn də v na Zwakə də v nubiu Zwan, ba nə yɪ Zebede bia. Ba yà wulə ba níá yuu bori wa, ba kwɛn ba filə gègələn. ²⁰ Lala də Zwezi bon Zwakə də Zwan. Ba nan ba yá ba nyina Zebede də v tètùnà tə níá yuu bori tə wa, ba ga twá Zwezi nə.

Zwezi dɪŋɪ zini v lɪ bæ don yuu wa

(Likə 4.31-37)

²¹ Zwezi də v karbia tə yí Kapəɾənayimə tɪv. *Zwifə-ba *siə dɪn nə, Zwezi zua Zwifə-ba *jéré diè wa, v ga wulə v kàrì. ²² Lià tə cuga wá, v kàrà tə gwárí ba zənzən. U yɪ v kàrì ba də diàn, Yu nə ken v juɪn wa. Ku mù nə pɪn, v nə ba yɪ ndə Yu nii *yənu tián tə nə.

²³ Ku máná tə wa, bæ don, *zini yà nə jə, zua Zwifə-ba jéré diè tə wa. Zini tə bubwi, ku wú: ²⁴ «Bèè nə n pià fwa nə yɪra, *Nazaretə Zwezi? N yɪ n

twi, sə n cùgù nəba. À yèé mú. N ya liù, v nə lɪ v tún Yu cɪcɪ yɪrɪ.» ²⁵ Zwezi dàń caga zini tə nii nə, v wú: «Pú n nii, n ga nan n yá bɛɛ tə!» ²⁶ Zini tə vuvugu bɛɛ tə, ku ga nan də ku mà nii. ²⁷ Ku kələ lià tə mama, ba ga bwe duən: «Bèè nə yɪ ku tə? Kàrà dùn ku pɪn də diàn. Ku mù bɛɛ təntə pɪn zini zɪlɪ v nii wa.» ²⁸ Naa nədu, Zwezi yɪrɪ súó tia mama Galile nagwanaa tə wa.

Zwezi zwè lià zənzən yayıran

(Matia 8.14-17, Likə 4.38-41, Tùtùnnán 10.38)

²⁹ Zwezi də v karbia tə nan *Zwifə-ba *jéré diè wa, ba ga va Simon də Andəre sàń. Zwakə də Zwan də yà wulə də ba. ³⁰ Waran yà jə Simon tɪnkan, v ga tégé. Máná tə Zwezi nə yí, ba swìn v yoo ba burɪ wá. ³¹ Zwezi fàró v yí v yura, v ja v juun nə, v van wá v zìn gədoo tə yuu. U waran tə zwè, v ga zàn, v wulə v tanɪ, sə v ma lɪ Zwezi vəri.

³² Máná tə dədəni nə yí, yu nə zua kwa nə, lià tə mama tì ba yayıɲa də lià tə *zini nə jə, ba ja va Zwezi yáá nə. ³³ Tɪw tə lià mama yà kun diè tə mimii yáá nə. ³⁴ Zwezi dàń zwè lià kapupu yayıran tə yirə yirə yà nə jə ba, v ga dɪɲɪ zinə zənzən v lɪ lià yuu wa. U wà yá v pa zinə tə swìn, v yà nə yèé də, tə yèé wá yɪrɪ.

Zwezi kàrà Galile nagwanaa wa

(Likə 4.42-44)

³⁵ Ku tia nə purɪ, Zwezi zàn v nan tɪw tə wa, də tɪbulakunv tə wà yí. U vəlɪ bwálɪ tə, won mama nə təló. Lantə nə, v dàń zɪga v jùnɪ Yu. ³⁶ Simon də karbia tə duən zàn ba bɪbarɪ, ba twarɪ v nɛɛ. ³⁷ Máná tə wa, ba nə nɪ wá, ba swìn v con: «Lià tə mama pìà mú.» ³⁸ Zwezi ma le ba, v wú: «Nə vələ bwálá tə duən də səpuni tian tə wa. À pìà, sə à kàrɪ lantə də, mə ku yɪrɪ nə à twi.» ³⁹ Zwezi dàń ma jiru Galile nagwanaa tə mɛ wa, v ma kàrɪ *Zwifə-ba *jéré diè tə wa, yá v ga dɪɲɪ *zinə v lɪ lià yuu wa.

Zwezi zwè bæe don dayan

(Matia 8.1-4, Likə 5.12-16, 17.12-19)

⁴⁰ Dayaru don twi Zwezi con, u tu u nadwana nii nə u yáá con, u ga lòrì wá, u wú: «N nə swə, n wàá n pɪn à dayan*f1* tə zwè, sə à də jì ləzwənzəŋu.» ⁴¹ U yinəgə jɪn Zwezi, u te u jɪn u nə, u dwen u yɪra, u ga swìn, u wú: «À swə, sə n dayan tə zwè.» ⁴² Lala də dayan tə zwè. ⁴³ Ku kwa nə, Zwezi dùè súú bæe tə nii nə, u ga pa u vɪí. ⁴⁴ U swìn u con, u wú: «Ja n nii zəni! Dàn ká swìn ku liù con. N dān nə vəli, n bɪrɪ n tiàn *Zwifə-ba Yu *joŋwanu tə nə. N dān ga pa wiən tə, u nə wá ma fwa *joŋi tə, ndə Yu *nii tə, u nə pɪn *Moyizə nə, nə bɪrɪ Yu sagɪ tə wa, sə dayaran pa, də ba dayan tə nə zwè. Yá ku mù nə wá bɪrɪ, də ba dayan tə cígá zwè.»

⁴⁵ Yá bæe tə vəli, u man bwálí mama ku tə, ku nə yí wá. Ku mù yɪrɪ, Zwezi yà ku wàrì u vəli u naŋa tuu mama wa, pwənə pwənə. U yáá mɛ kwa con, bwálá tə, lià nə ba bwələ. Yá ba ga tə naŋa bwálá mama, ba twi u con.

2

Zwezi zìn gwànú don

(Matia 9.1-8, Likə 5.17-20)

¹ Ku kwa nə, Zwezi pìí u va Kaperənayimə, yá lià dān nì də u wulə diè don wa. ² Lià zənzən twi ba kun duən nə. Halɪ bwálí mama yà súó, yá bwálí ya kúù təlɛ kàrá wa, mimii tə yáá nə. Zwezi yà wulə ba u kàrì Yu suywájú tə. ³ Lià duən twi də gwànú don, ba wa bara banɪa ga zɪŋa gwànú tə.

⁴ Lià tə nə dáá tə pɪn, ba yà wàrì wá Zwezi nə ba bɪrɪ. Ba dān ma di ba poru buu dəyuu tə wa, ku mɛ də bwálí tə Zwezi nə wulə. Ba dān ga twá buu tə, ba cú gwànú tə nə tégé u titav tə wa, diè tə wa. ⁵ Zwezi nə nɪ də, bara tə ken ba waa u nə, u dān swìn gwànú tə con, u wú: «À dabɛɛ, à kwɛn

n cuna tə, à li n mù də Yu pwérə wa.»

⁶ Yu nii *yənu tián yà nə jə lá, yà buŋa ba waa con nə, ba wú: ⁷ «Bèè nə pun, bɛɛ wà tə swìn nətən? Ku yi Yu nə, u twin! Wàà nə wàá cuna u kwen u li u mù də Yu pwérə wa? Ku yi Yu cici!» ⁸ Zwezi zəzən u lwarɪ ku tə, ba nə buŋa, u waa con, yá u ga swìn ba con, u wú: «Bèè nə pun, á ma jə pubuŋi tətə yiri á waa con? ⁹ Də à nə swìn gwànú tə con, à wú: “À kwen n cuna tə, à li à mù də Yu pwérə wa”, nə à yèé, à nə wú: “Zàn yu nə, n tì n titav, n vìí!” Ku kwa nə yi mwálí? ¹⁰ Yá à dàń pià, sə á yəni də, Yu ken diàn *Ləzwənə-Biu*^{f1} jun wa tia yuu wa, sə u kwen cuna, u li u mù də Yu pwérə wa.» Zwezi dàń ga swìn sùràn tətə gwànú tə con, u wú: ¹¹ «À mù nə swìn ku n con nə: Zàn, n tì n titav, n va n sàń.» ¹² Máná tə wa, lià tə mama yà nə wulə ba ywàŋá, lala də bɛɛ tə zàn, u tì u titav, u vìrí. Ku gwárí ba mama, ba dàń ga bwi Yu nə, ba ga swìn, ba wú: «Nə tə wà ku tə ba tə nyinyiga nɪ!»

Zwezi bon Levi, sə u twá u nə

(Matìə 9.9-13, Likə 5.27-32)

¹³ Zwezi pií u va Galile munaa tə nii nə. Lallu zənzən yà twi u con, u kàri ba. ¹⁴ U nə kèn, u nɪ Aləfe biú Levi, də u jèé u jonə lanpoo. Zwezi ma swìn u con, u wú: «Zàn, n bà, n twá à nə!» Levi dàń zàn, u twá u nə.

¹⁵ Ku kwa nə, Zwezi də u karbia tə vəli Levi sàń. Máná tə ba nə wulə ba dé wodiɪ, lià tə, ba nə jonə lanpoo, də cuna lià duən yà dáá, ba nə wulə ba dé də ba. Cígá, ba mù ləzwənyirə tə yà dáá, ba nə pwí u kwa. ¹⁶ Yu nii *yənu tián tə, ba yà nə wulə *Farizian-ba kwa də yà wulə lá nə. Ba nɪ Zwezi də u wulə u dé də lià tə, ba nə jonə lanpoo, də cuna lià duən. Ba dàń swìn Zwezi karbia tə con, ba wú: «Bèè nə pun, u ma dé də lià tə, ba nə jonə lanpoo, də cuna lià tə?» ¹⁷ Zwezi ma nì ku, yá u dàń swìn ba con, u wú: «Lià tə, ba yura nə zurə, ba dimuturu pià, ku yi yayɪŋa nə pià dimuturu. À

wà twi, sə à bon cígá tián, yá cuna làà tə.»

Zwezi bɪrɪ kàrà nədɪn nivori yuu wa

(Matia 9.14-17, Likə 5.33-39)

¹⁸ Dɪn don nə, Zwan*fɪ* karbɪa də *Farɪzɪan-ba yà vwə ba níó. Làà dàń twi ba bwe Zwezi, ba wú: «Bèè nə pɪn Zwan karbɪa də Farɪzɪan-ba tə yàá vwe ba níó, yá n mù karbɪa tə ga ba ba níó vwe?» ¹⁹ Zwezi ma le ba, v wú: «Bèè nə pià v vwa v kan fúrí, v dabara yàá bà, sə ba twá ba dó fúrí tə diŋə tə. Á buŋa də, ba wá vwe ba níó, ba dàń ká dó wodiɪ tə, yá fúrí bèè ga wulə də ba?» ²⁰ Yá máŋá dàń wá bà, fúrí bèè tə nə ba ya lá. Ku mù máŋá təntə wa, ba dàń wá vwə ba níó.

²¹ Liù tələ, v nə wá fu gantwandɪn v ma pú gangwɪrɪ. Ku nətu tə nə fwa, gandɪn tə wá vuri gangwɪrɪ tə vàn don, yá buɪ tə dàń wá doni dó yáá tə tətə. ²² Yá liù mama ba swana tə nə wulə tə zaŋa lwé v kəni purə nədwara wa. Ku nətu tə nə fwa, tə mù swana tə wá pa purə tə pwin, yá swana tə də purə tə mɛ wá va bwàná. Ku mɛ, sə ba kə swana tə nə wulə tə zaŋa purə nədɪra wa.»

Zwezi nə tɪ sìé dɪn tə

(Matia 12.1-8, Likə 6.1-5)

²³ *Zwifə-ba *sìé dɪn don nə, Zwezi yà twá kárí wa v kèń. U karbɪa tə ma vɛli də ba kén mɪna yun tə cwəŋə tə nii nə. ²⁴ *Farɪzɪan-ba tə dàń ma swɪn Zwezi con, ba wú: «Ywàń, bènə pɪn, n karbɪa tə fwa ku tə, ku nə wá mɛ, sə ku fwa sìé dɪn nə?» ²⁵ Zwezi ma le ba, v wú: «Á tə wá kàrí piú *Davidə yoo naaa? Bèè nə v fwa máŋá tə wa, niən tə nə jɪn v də v kwa làà tə, yá wodiɪ də ga tələ ba dó?» ²⁶ U zua Yu *diè tə wa, v dó dipɛn tə, ku nə wulə lá nə. Abɪatarə yà nə yɪ *Zwifə-ba Yu *jɔŋwanɪ yuu tíú ku máŋá tə wa. Yá Yu *nii tə, v nə pɪn *Moyizə nə, yá pɪn cwəŋə Yu jɔŋwana tə cɪcɪ nə, sə ba mù

nə də Yu diè dipen təntə. Yá Davidə tì tə, v də v ga lɪ tə duən v pa v lià tə nə.» ²⁷ Zwezi kúbə swìn ba con, v wú: «Yu yà v fwa sié dun, sə ku ma kwen ləzoni, ləzwənə tà ba fwa sié dun yiri. ²⁸ Ku mù nə pɪn, *Ləzwənə-Biu*f1* tə ma tɪ sié dun tə də tətə.»

3

Bɛɛ don v juun nə tɪga yoo

(Matia 12.9-14, Likə 6.6-11)

¹ Ku kwa nə, Zwezi pìi v zu *Zwifə-ba *jéré diè tə wa. Yá bɛɛ don yà wulə lá, v juun nə tɪga. ² Lià duən yà pàli Zwezi, ba ga cuga v nə, sə ba jén v nə wá pa v yayɪgu tə zwè Zwifə-ba *sié dun tə nə. Ba yà pià, sə ba twá nətu, ba ma swìn, ba zɪgɪ Zwezi nə. ³ Zwezi swìn bɛɛ tə, v juun nə tɪga, tə con, v wú: «Zàn yu nə, lià tə mɛ yáá con!» ⁴ U dān ga bwe lià tə, ba nə ywàŋá tə, v wú: «Bèè nə Yu *nii tə swìn, sə ba fwa sié dun nə? Yozəŋu nə à yèó yolwan? Ku mɛ, sə à jon bɛɛ tə mu, à kə luv, nə à yèó, sə à yá wá v cùgù?» Yá ba yà ba le. ⁵ Zwezi ywàŋ ba mɛ də lɪŋa. U pùé ga cùgù zənzən ba yuu wa, ba pubunkukwɪnan tə yiri. U dān ma swìn bɛɛ tə con, v wú: «Làrí n juun tə à con!» U ma làrì ku, ku ga lwàŋ ku jì juun nəzəŋu.

⁶ *Farɪzian-ba tə zàn ba nan ba vìi. Ba vəli ba na *Erodə kwa lià, ba vurv ba jén, ba nə wá twá nətu, ba ma gu Zwezi.

Lià twi Zwezi con

(Matia 12.15-21, Likə 6.17-19)

⁷ Zwezi də v karbia tə nan lià tə wa, ba va Galile muna tə nii nə. Laluv tə pùé v kwa. Ba yà naŋa Galile də Zwide nagwanɛɛ, ⁸ də *Zwerizalɛmə tuw, də Yidime nagwanaa, də nagwanaa tə, ku nə wulə Zvrədən muna tə vən tə don nə, də luv tə, ku nə bwélé Tirə də Sidon tián tə. Laluv təntə mɛ yà

twi Zwezi con, ba yà nè nì ku tə mama, v nə fwa tə yiri.

⁹ Zwezi dàń ma swìn v karbia tə con, sə ba kwen níá yuu bori nəmanbiə ba tún lá v nə, là tə dàn ká nyin wá yiri. ¹⁰ Ku yi cígá, yayiŋa tə mama fàrú ba yí, sə ba dwen v yira, v nə wulə v zwè là zənzən yayiran yiri. ¹¹ Yá mánjá tə nə, *zinə tə nə yàá na wá, là tə, zinə tə nə jə, tə yàá tu v yáá nə ba mà nii, ba ga wú: «N yi Yu-Biu.» ¹² Yá Zwezi dàń yàá caga zinə tə nii nə, sə tə dàn ká swìn ku tə, v nə yi.

Zwezi kúrí v karbia fugə bələ

(Matia 10.1-4, Likə 6.12-16, Tùtùnnán 1.13)

¹³ Ku kwa nə, Zwezi dìgà paan don yuu wa, v ga bon là tə, v nə pìà, ku tián ma bà. ¹⁴ U lı ba wa là fugə bələ. U kúrí ba, sə ba ya də wá, ¹⁵ sə v pa ba va ba swìn Yu sugu tə. U pa ba diàn, sə ba ma wàní ba dıŋa *zinə ba lı là yuu wa. ¹⁶ Ba là fugə bələ tə nə yi: Simon, Zwezi nə ken v yiri Piyerə, ¹⁷ Zebede bia Zwakə də Zwan, Zwezi pın ba yiri Bwanerəzwesə, ku dèń nə yi: “ləzoni, ba nə nyin ndə dwà бага nə”, ¹⁸ Andəre, də Filipə, də Barətelemi, də Matia, də Toma, də Aləfe biú Zwakə, də Tade, də Kananitə Simon, ¹⁹ də Yisəkariyotə Zwidasə, v tə v nə jın Zwezi v pa v dıŋa nə tə.

Zwezi là twi, sə ba ja wá, ba ja vì

²⁰ Ku kwa nə, Zwezi pìí v va sàń. Là tə dáá ku pa Zwezi də v karbia tə yà wàri ba dó. ²¹ U diè là nə nì tə yìèn tə, mánjá tə nə, ba zàn ba bà, sə ba ja wá. Ba yà wú: «U yuu tələ.»

Zwezi diàn tə naŋa Yu

(Matia 12.22-32, Likə 11.14-23)

²² *Zwifə-ba Yu nii *yənu tián tə yà nə nan *Zwerizalemə ba bà lá yà swìn, ba wú: «*Zinə pìú tə, ba nə bonə “Beləzebilə”, nə wulə v yira, v mù ga nə ti wá. Ku yi zinə tə mama pìú tə nə pın wá diàn, sə v ma lı zinə tə là

yuu wa.»

²³ Zwezi dàń ma bon ba, v swìn ba con dā zwansısıarı: «Nətə nə *Sıtana wá wàńí v dıńa v tətə? ²⁴ Á ywàńǵá á jón: Payuu là nə zıga duən nə, ku payuu tə turı nə ga. ²⁵ Dìè tián nə zıga duən nə, ku turı nə ga. ²⁶ Ku mù tə yırı, Sıtana nə tē v tián, v luv tə nə pwè, v dián tə wàrì lá tə yanı, tə wá zwè. ²⁷ Liù mama wàrì ladıa diè wa v zwı v ńwìn v wiən, dā v dián nə ba wá dwə, sə v dí yáá v vwa wá. Ku kwa nə, v dàń wàá won mama v tì v diè tə wa.

²⁸ Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Yu wá kwen læzoni cuna yiri mama, dā ba turan yiri mama, ba nə twın v mù Yu, v lı v mù dā ba pwéré wa. ²⁹ Yá liù tə mē, v nə wá twın Yu-*Sıńu tə, Yu ba ku tíú cuna kwen v lı v mù dā wá pwéré wa, mama. Ku cuna təntə ba zwè, abada.»

³⁰ Zwezi swìn ba con nətv, ba yà nə swìn dā, zinə wulə v yıra tə yırı.

Zwezi nubia tə dā v nuu yoo

(Matıə 12.46-50, Likə 8.19-21)

³¹ Ku kwa nə, Zwezi nubia dā v nuu twı, ba zıga kàrá wa, ba ga tun liù, sə v bon wá. ³² Laluv yà jə ba kıkarı Zwezi, yá ba ga swìn v con, ba wú: «Cugv zəni, n nuu dā n nubia wulə kàrá wa, ba bwe n yoo.» ³³ U ma le, v wú: «Wàà nə yı à nuu, bərə ga nə yı à nubia?» ³⁴ U dàń ga ywàń là tə, ba nə jə ba kıkarı wá, v ga swìn, v wú: «Á ywàńǵá, à nuu dā à nubia nə ba wulə yəbə. ³⁵ Ku yı liù tə mē, v nə zılı Yu nii nə yı à nubiu, dā à nakva, dā à nuu.»

4

Wodùrú zwansısıarı

(Matıə 13.1-9, Likə 8.1-8)

¹ Dun don nə, Zwezi yà kùbè wulə v kàrì Galile munaə tə nii nə. Llà zənzən twi ba kíkari wá, ku pa v zàn v zu níá yuu bori wa v jèé. Ku níá yuu bori tə yà ziga munaə tə wa bəbəri tə nii nə. Llà tə mù ga jèé tia, buu tə bəbəri nə. ² Zwezi yà twá zwansisari, v ma biri ba yìèn zənzən. U kàrà tə wa, v wú: ³ «Á cuga, wodùrú nan, sə v dù. ⁴ U dàń nə wulə v mí wodwii tə, ku vàn don tua cwəŋə yuu. Zənbii twi tə dó tə.

⁵ Ku vàn don tua kapataw tia wa, tìran nə ba dáá lá. Ku bwálí tə nə, wobia tə nan lala, ku nə yi titalv yiri. ⁶ Máná tə, yu nə bɪga, ku dí wobii tə, tə ga ti tə kù, tə ŋunan nə wà tia zwɪ zəni yiri.

⁷ Wodwii tə vàn don tua casuran tia wa. Tə nə pén máná tə nə, casuran tə boru tə pú wobii tə yuu nə, tə dàń ga sìnì tə ti. Tə wà won mama fwa.

⁸ Yá tə duən tua tia nəzəŋu wa, tə boru tə kwən, tə zɪn bia: Tə duən zɪn bia fitwa, tə duən sapwɪtwa, yá tə duən bíí.» ⁹ Zwezi dàń ma swìn v sùrí lá, v wú: «Lìù mama dàń mɛ, sə v kə diàn, v sùrí v zian, v cugu zəni!»

Yoo tə nə pɪn, Zwezi swìn də zwansisari

(Matia 13.10-15, Likə 8.9-10)

¹⁰ Máná tə, Zwezi yà nə ŋúná də là tə, ba tə, ba nə boli v nii, də v karbia fugə bələ tə lòrì, sə v gwin zwansisara tə dèń v biri ba. ¹¹ U ma le ba, v wú: «Á mù wàá Yu pàrì yìèn tə, tə nə sègè tə dèń á nì, á pɪn á tiàn nə. Yá là tə, ba nə ba à nə twá, tə mù yi zwansisari nə, ba wá twá ba ma nì yìèn tə mama. ¹² Ku dàń wá pa, ba ywàń, ba ga ba na. Ku wá pa ba cugu, ba ga ba ku dèń nèn. Ba yà nə nèn ku dèń, ba yà wá lwàń ba pubuŋa, ba ga va Yu con. Yá Yu yà wá kwən ba cuna tə v li ba mù də wá pwéré wa.»

Zwezi gwin wodùrú zwansisara tə dèń

(Matia 13.18-23, Likə 8.11-15)

¹³ Ku kwa nə, Zwezi swìn v karbia tə con v wú: «Á yəri zwansisara ka tə

dèń? Nètə nə á dàń wá fwa á ma yəni tə duən tə me?

¹⁴ Wodùrú tə nə dwì tə yì ndə liù tə nə, v nə swìn Yu sugu tə. ¹⁵ Ləzoni duən yì ndə cwəŋə tə nii nə, wodwii tə yàá nə tu ku wa. Ba nə zəzən ba nì Yu sugu tə, lala də *Sítana twi, v lì ku ba waa. ¹⁶ Yá ba duən də yàá yì ndə kapatau tia nə, wodwii tə nə tua ku wa. Ba mù yàá nə nì sugu tə, ba yàá sè ku lala də pupoli. ¹⁷ Yá Yu sugu tə wà ba mù lià təntə pubuŋa tə wa zwi zənzən, ba ga ba diàn jə ku waa. Ba nə dí càn, də ba nə wuwali ba Yu sugu tə yiri, ba yàá pìi ba yá Yu cwəŋə. ¹⁸ Ba duən də yì ndə casuran tia nə, wodwii tə nə tua lá. Ba yàá nì sugu tə, ¹⁹ yá luu ku tə wiən twara jə ba zənzən. Ba swə ka pià jujə. Luu wiən duən də fira jə ba. Tə wiən təntə me yàá pú Yu sugu tə yuu nə, tə pa sugu tə kùb wàrì won ku fwa. ²⁰ Ləzoni duən yì ndə tizəŋu nə, wodwii tə nə tua lá. Ba yàá nì sugu tə, ba sè ku. Ku mù nə pìn, ba yì ndə wobia nə, tə nə zija bia. Ba duən zin bia fitwa, ba duən sapwitwa, yá ba duən bíí.»

Cànú yuu wa zwansisara

(Likə 8.16-18)

²¹ Ku kwa nə, Zwezi kùb swìn v karbia tə con, v wú: «Liù təlél, v nə wá suru cànú v tún garwa dèń nə, nə à yèə gədoo dèń nə. Ku yì v wá tún ku canzilu yuu wa. ²² Won tə mama nə sègè wá na, yá won tə mama yà nə wulə yikunu wa, wá nan poni nə.» ²³ Zwezi dàń ma swìn v sùrí lá, v wú: «Liù mama dàń me, sə v kə diàn, v sùrí v zian, v cugu zəni!» ²⁴ Zwezi kùb swìn ba con, v wú: «Á cia á tiàn nə də ku tə, á nə nèn. Yu wá pa aba ku tə, á də nə pìn lià duən nə. Yá v ga wá pa aba, v doni ku tə, á nə pìn. ²⁵ Ba wá pa liù tə nə, v nə jə ba sùrí lá. Yá v tə nə ba jə, ba wá jon mancìn tə tətə, ku nə wulə v con.»

Wobia nə pén tə ga zaŋa yuu wa zwansisara

²⁶ Zwezi kùb swìn, v wú: «Á ywàŋá nətə tə, Yu nə dé v pàrì tə. Ku yì ndə

bɛɛ don nə dùè v kára. ²⁷ Ku kwa nə, v pèní də v zaŋa dun mama, yá ku máŋá tə wa, wobɪa tə pén, tə ga bori. Bɛɛ tə yəri nətu tə, ku nə fwa. ²⁸ Tɪa tə yàá pa wobɪa tə pén tə bori ka tətə nə. Sɪsɪv yàá də yàá ku nan. Ku kwa nə, ku yàá lura, ku ga kə bia. ²⁹ Máŋá tə, wobɪa tə nə bɪga, bɛɛ tə yàá zàn, v za wiən tə də v sùú. Ku nətu tə bɪrɪ də, wiən zagu máŋá yí.»

Wobɪu nəmanbiə don yuu wa zwansɪsara

(Matia 13.31-32, 34-35, Likə 13.18-19)

³⁰ Zwezi kùb swìn, v wú: «Bèè nə nə wàá nə ma maŋa Yu pàrɪ tə? Bèè zwansɪsara nə nə wàá nə tì nə ma maŋa ku? ³¹ Ku yɪ ndə wobɪu nəmanbiə nə, ba nə dùè. Ku mù nə yɪ wobɪa tə mama nəmaa. Yá ku dwɪu kwa nə, ku yàá pén. ³² Ku yàá boru, ku jì nədarv, ku doni dəvuran mama. Ku nɛɛ tə yàá dara, zənbii tətə wàá tə pwalan tə kəni ku yuu wa.» ³³ Nətu nə Zwezi yà twá də zwansɪsarɪ zənzən, ndə tə tə nə, v ma swìn Yu sugu tə v bɪrɪ là tə nə. U yàá swìn Yu sugu tə ba con ndə nətu tə, ba nə wá wàní ba nì ku dèń. ³⁴ U yàá ba swìn, də ku nə tà də zwansɪsarɪ. Yá v dàń nə wulə də karbɪa tə cɪcɪ, v yàá yá zwansɪsarɪ tə, v ga gwɪn tə yìèn tə mama v bɪrɪ ba.

Zwezi pɪn, mɪnaa vuɪ nəfarv zɪgɪ

(Matia 8.23-27, Likə 8.22-25)

³⁵ Ku dun tə tətə nə ku dədəni nə, Zwezi swìn v karbɪa tə con, v wú: «Nə vələ mɪnaa tə vàn tə don nə!» ³⁶ Ba dàń nan laluv tə wa. U karbɪa tə jun wá də níá yuu bori tə, v nə wulə ku wa, ba ja vìí. Níá yuu bwərə duən yà bwəlɔ də wá. ³⁷ Ku kwa nə, vuɪ nəfarv zàn, ku mà níá ku kəni níá yuu bori tə wa, ku pa ku swí. ³⁸ Zwezi yà tégé ku kwa con, v dwè v ganpuri yuu wa. U karbɪa tə ma zìn wá, ba swìn v con, ba wú: «Karnyɪna, nə wá tɪ! Ku yoo ba mú jə?» ³⁹ Zwezi ma zàn, v baa vuɪ tə nii nə, yá v ga swìn mɪnaa níá tə con, v wú: «Pa n zəzugu tə nyun lá!» Ku máŋá tə wa, vuɪ tə zɪgɪ. Yá bwəlɪ

5

¹¹ Twərən zənzən yà wulə ku bwálí tə nə paan yura, tə d́ wodirən. ¹² Zinə tə ma l̀rì Zwezi, sə v kə tə twərən tə yura. ¹³ Zwezi ma pa tə cwəŋə. Zinə tə d́n ma nan bɛɛ tə yura, tə zu twərən tə. Tə yí m̀r̀ bələ. Tə mama míámíán nan paan tə yuu, tə tu munaa tə wa, tə ti.

¹⁴ Twərən nəcira tɛ dān dəri, ba va ba swɪn ku yoo tɛ tuw tɛ dɛ tɪbii tɛ wa. Lìà dān zàn ba va ba ywǎn ku tɛ, ku nə tun. ¹⁵ Ba twi ba yí Zwezi dɛ bɛɛ tɛ, v yà nə jə zinə buruburu tɛ. U yà jèé, v zu ganan, v yíá ga na tia. Fən zua ba. ¹⁶ Twərən nəcira tɛ man ku tɛ mama, ba nə nɪ ba bɪrɪ lìà tɛ. Ba man ku tɛ nə yí bɛɛ tɛ, zinə tɛ yà nə jə, tɛ ma nan tɛ zu twərən tɛ. ¹⁷ Ba dān ma lòrì Zwezi, sɛ v nan ba nagwanaa tɛ wa.

¹⁸ Zwezi nə pià, sɛ v zu níá yuu bori tɛ, bɛɛ tɛ, v yà nə jə zinə zənzən, tɛ lòrì wá, sɛ v yá v pa v twá v nə. ¹⁹ Yá Zwezi dān vɪga, v ga swɪn v con, v wú: «Píí, n va n diè n lìà con, n man ku tɛ mama, *Yuu-Tiu nə dəri n yinəgə zənzən v ma fwa v pa mú.» ²⁰ Bɛɛ tɛ ma va nagwanaa tɛ wa, ba nə boŋə “Tian-Fugə” tɛ, v man won tɛ mama, Zwezi nə tun v pa wá. Ku gwári lìà tɛ mama, ba nə cugv v nii sugv tɛ.

Zwayirisə bùá bwiun dɛ kan don yayıgv ka zwè yoo

(Matia 9.18-26, Likə 8.40-56)

²¹ Zwezi píí v va mɪnaa tɛ vàn tɛ don nə dɛ níá yuu bori tɛ. Laluv twi, ku kɪkarɪ wá, dɛ v zɪga mɪnaa tɛ nii nə. ²² *Zwifə-ba *jéré diè don yuu tíú twi v con. U yɪrɪ nə yɪ Zwayirisə. U nə nɪ Zwezi, v tua v nɛɛ nə, ²³ v ga lòrì pwəpwə, sɛ v san v nə. U swɪn, v wú: «À bùá wulə v tɪ.» U dān lòrì wá, v wú: «Bàá, n tún n jìàn v yuu wa, sɛ n ma jon wá tian juun wa, sɛ v mu ga ya luv.»

²⁴ Zwezi vɛli dɛ Zwayirisə. Laluv púé v kwa dɛ ku nuɪ v nɛɛ nə. ²⁵ Yá kan don yà wulə ba wa, v tànǵá nə twi ka ba zɪga, ku nə yí bɪna fugə bələ. ²⁶ U dí càn zənzən mǎǵá tɛ wa, v nə ywarɪ v tiàn dɪmɪtura zənzən con. U cùgè wiən tɛ mɛ, v nə jə, ku ga tɛ ba kɪkwa. Ku dān yà kwɛn ku jə wá zənzən. ²⁷ U nɪ Zwezi ŋwɛn. U dān twi laluv tɛ wa, v twá Zwezi kwa con, v dwɛn v gànè nə. ²⁸ U yà swɪn, v wú: «À nə kən cíǵá, à dwɛn v gànàn tɛ cɪcɪ nə, à yayıgv tɛ wá zwè.» ²⁹ Naa nədu, dɛ v jana tɛ lwagu tɛ zɪga, v ga na v tiàn,

u yayigu tɛ nɛ zwɛ yiri. ³⁰ Ku mánǵá tɛ wa, Zwezi lwarɪ dɛ diàn nan u yira. U dǎn vɛvɛri lalɔ tɛ tɛtɛŋi wa, u bwe, u wú: «Wàà nɛ dwen à gànàn nɛ?»

³¹ U karbia tɛ ma swìn u con, ba wú: «N na dɛ, lalɔ tɛ wulɔ mú ku yugɛ tia tɛ mama, yá n ga bwe, dɛ wàà nɛ dwen n yira?» ³² Yá Zwezi yá wulɔ u ywàŋǵá, sɛ u lwarɪ liù tɛ nɛ fwa ku nɛtu tɛ. ³³ Fɛn zua kan tɛ, u dǎn ga vivaga, u yá nɛ yɛɛ yoo tɛ nɛ yí wá yiri. U dǎn ma bà u tu Zwezi nɛ nɛ, u swìn cígá mama u con. ³⁴ Zwezi ma swìn, u wú: «À nakua, n nɛ ken n waa à nɛ tɛ yiri, Yu jon mú. Vɛli dɛ bican siá, n yayigu tɛ zwɛ míámíán.»

³⁵ Zwezi nɛ wulɔ u swìn nɛtu tɛ, dɛ lià nan jérɛ diè yuu tíú tɛ sǎn, ba bà ba swìn u con, ba wú: «N bǔá tɛ mu zwɛ. N kúù wà mɛ, sɛ n wuwali karnyina tutu.» ³⁶ Yá Zwezi wà sùràn tɛntɛ con tan, u swìn jérɛ diè yuu tíú tɛ con, u wú: «Dàn ká pa fɛn ja mú, kɛ n waa cici à nɛ.» ³⁷ U wà yá u pa liù mama kwé ba, dɛ ku nɛ tà Piyerɛ, dɛ Zwakɛ, dɛ u nyánú Zwan.

³⁸ Ba nɛ yí jérɛ diè yuu tíú tɛ sǎn, Zwezi nɛ lià tɛ, ba yá wulɔ ba fwa zɛzugu, ba kwi, dɛ ba mà nii. ³⁹ U zua diè tɛ wa, u swìn ba con, u wú: «Bèè yiri nɛ á fwa zɛzugu nɛtɛn, yá á ga kwi? Bisumaa tɛ wà ti, u yi u dwɛ.»

⁴⁰ Ba dǎn wulɔ ba muŋa wá. U ma pa ba mama nan, u ga yá bǔá tɛ nuu dɛ u nyina, dɛ ba tɛ, ba yá nɛ yin dɛ wá. U dǎn zua bwálí tɛ, bisumaa tɛ nɛ wulɔ. ⁴¹ U jun bǔá tɛ jun nɛ, u ga swìn u con dɛ u luu sugu, u wú: «Talita kumi!» - Ku dɛn nɛ yi: Bisumakana, à mù nɛ swìn ku n con: Zàn yu nɛ!

⁴² Bisumakana tɛ zɛzɛn u nyí u zàn u vɛli. U yá jɛ buna fugɛ bɛlɛ. Ba nɛ nɛ ku nɛtu tɛ, ku gwári ba mama, ku nɛ diğà ba yuu zɛnzɛn yiri.

⁴³ Yá Zwezi dǎn dùè súú ba nii nɛ, dɛ ba dǎn ká pa, sɛ liù mama lwarɪ ku. Ku kwa nɛ, u swìn ba con, u wú: «Á pian wodi u bǔá tɛ nɛ, sɛ u dá!»

6

Ba viga Zwezi Nazaretɛ nɛ

(Matia 13.54-58, Likə 4.16-30)

¹ Zwezi nan ku mù bwálí tə nə, ʋ va ʋ nyina sàń. ʋ karbia yà kwé wá.
² *Zwifə-ba *sìə diun nə, ʋ yà wulə ʋ kàrì Zwifə-ba *jéré diè wa. Lià zənzən yà nə cuga wá, ku gwárí ba, yá ba ga swìn, ba wú: «Yèn nə ʋ yèé yìèn tətə mama? Bèè nə yi wubuŋa ku tə, ʋ nə jə, də yomulan tə tə me, ʋ nə tuŋa?
³ Ku tà ʋ mù nə yi kapənta tə, ʋ nə yi Mari biú tə naaa? Ku tà ʋ mù nə yi Zwakə də Zwoze də Zwidə də Simon zunu tə naaa? ʋ nakwana tə təló nə wa yəbə naaa?» Yá ku nətu dāń pɪn, ba yà ba wá sè. ⁴ Zwezi dāń ma swìn ba con, ʋ wú: «Ba yàá zílí Yu nii *sùsùnù bwálí mama nə, yá ʋ nyina sàń nə də ʋ dwíí tián wa, də ʋ diè wa, ba ba wá zílí.» ⁵ Zwezi wà wàní ʋ fwa yomulan duən lá, də ku nə tà, ʋ nə tún ʋ jìàn yayuŋa mancɪn yuu wa, ʋ ma zwè ba yayıran. ⁶ Ba yà nə wà Yu *nii sè, tə gwárí wá.
Ku kwa nə, Zwezi jírú ʋ kàrì bwálí təntə tian tə mama wa.

Zwezi tun ʋ karbia fugə bələ tə, bələ bələ

(Matia 10.1, 5-14, Likə 9.1-6, 10.1-20)

⁷ ʋ dāń ma bon ʋ karbia fugə bələ tə, ʋ tun ba bələ bələ. ʋ pɪn ba diàn, sə ba li *zinə lià yuu wa. ⁸⁻⁹ ʋ pɪn ba nii, ʋ wú: «Á dānà ká tì won mama á kə á yuu. Á dānà ká ja wodiú də lòə də səbiu á ganjɪɣi wa, á ja nan cwəŋə. Á tiə daduu, á kənə natuɾa, á nə dānà ká zu gānān bələ.»

¹⁰ ʋ swìn ba con, ʋ wú: «Máná tə, á nə yí tiu wa, sə á mé diè tə wa, á nə zua, ku jə vəli á nə wá nan ku mù tiu təntə wa. ¹¹ Tiu don lià nə vɪga, sə ba ja aba, nə à yèé, sə ba cugu aba, á naŋa lá. Á zwara á nɛɛ purən, sə ku ya ba yuu yoo.» ¹² ʋ karbia tə dāń ma va ba kàrì lià, ba wú, ba me, sə ba bà Yu con, sə ba vəvəri ba kwa, ba ma sá ba cuna. ¹³ Ba duŋi zinə zənzən ba li, ba zwè yayuŋa zənzən yayıran də ba kəni nuŋa ba yuu wa.

Zwan-Batisə gurɪ tə yoo

(Matia 14.1-12, Lika 3.19-20, 9.7-9)

¹⁴ Zwezi nwen súé bwálí mama, yá piú *Erodə də dān yà nì v yoo. Lià duən yà swìn də, Zwezi tətə nə yí *Zwan-Batisə v nə pií v bwin, v nan tian wa. Mə kv m̀də nə pín, v jə diàn, v ma tuŋa yomulan. ¹⁵ Yá ba duən də yà wú, v yí Yu nii *s̀s̀s̀ǹ Eli. Ba duən də wú, v yí fuən Yu nii s̀s̀s̀ǹà tə wa liù don. ¹⁶ Erodə nì kv, v ga swìn, v wú: «Kv yí Zwan nə! À pín ba gwəŋə v yuu, yá v pií v bwin.»

¹⁷ Kv yí cígá, Erodə tətə yà nə pín ba ja Zwan, ba vwa, ba kə bān diè wa. Erodə yà fwa nətə, v zunv Filipə kan Erodíadə yiri, v nə jon. ¹⁸ Zwan yà ma swìn, v wú: «Kv wà mɛ, sə n jon n zunv kan.» ¹⁹ Kv yiri nə Erodíadə luŋa yà zaŋa zənzən Zwan yuu wa, v yà ga jə kv v bican wa. U yà pià cwəŋə, sə v ma gu Zwan. Yá v yà wàri. ²⁰ Erodə yà dəri Zwan, v yà nə yèə də, v yí cígá tíú, v ga yí Yu nə ti tə yiri. U dān ma cì v nə. U yàá nə cuga v s̀r̀r̀ǹ tə, kv yàá gwárí wá, yá v yàá cugu wá də puswənə.

²¹ Erodə liri dun cànà nə twi kv yí, kv yin yuywanv kv pa Erodíadə nə. Erodə dān zàn v fwa wodirən zənzən, v pa ləzwənfaran tə nə, də pamana yun tián tə nə, də Galile nagwanaa yáá tián tə nə. ²² Erodíadə bùá zua v sa. U siv tə yin ywání kv pa Erodə də v candərə tə nə. Piú Erodə dān ma swìn bùá tə con, v wú: «Lòrì won tə mama, n nə pià, à wá pa kv mú.» ²³ U dān ga wú, v dùè: «À wá pa mú won tə mama, n nə pià, kv nə swə kv yí à luv tə fan də.» ²⁴ Bùá tə dān ma nan, v bwe v nuu: «Bèè nə à mɛ, sə à lòrì?» U nuu ma wú: «Swìn ndə Zwan-Batisə yuu nə n pià.» ²⁵ Bùá tə ma dəri v va v swìn piú tə con, v wú: «À pià, sə n gwəŋə Zwan-Batisə yuu tə síún síún n kə zuŋa wa n pa nə.» ²⁶ Piú piú c̀g̀g̀, yá v yà ba pià, sə v vi, v nə dùè v candərə tə yáá con tə yiri. ²⁷ U dān ma zəzən v tun pamanv don, sə v va v gwəŋə Zwan yuu v ja bà. Pamanv tə nan v va bān diè tə wa, v gwəŋə Zwan yuu. ²⁸ U ti kv v kə zuŋa wa, v ja bà v pa bùá tə nə. Bùá tə ja nan v pa v nuu nə.

²⁹ Máná tə Zwan karbia tə nə nì ku, ba twi, ba tì v tigi tə ba gùrì.

Zwezi pùlì dipen v pa bara mùrù bonu nə

(Matia 14.13-21, Likə 9.10-17, Zwan 6.1-14, Marəkə 8.1-9)

³⁰ Zwezi *tuntuna tə pìi ba bà v con. Ba man ba biru wá won tə mama, ba nə fwa, də ba nə kàrì lià tə nətu. ³¹ Lià tə nə twi, də ba pìi ba vîrì, tə yà dáá zənzən, ku pa ba wàrì wodi u ba jəni ba d́. Ku mù nə pɪn, v ma swìn ba con, v wú: «Á twaga à nə, sə nə nan kwa con bwálì tə nə, liù nə təĺ, sə á wàní á sîi mancɪn.» ³² Ba dān zàn ba tì níá yuu bori tə, ba va bwálì tə, lià nə ba bwələ. ³³ Yá lià zənzən nɪ ba, ba ga lwarɪ ba. Ba nan tian tə mama, ba va bwálì tə nə də nɛɛ, də Zwezi də v karbia tə tə wà lá yí.

³⁴ Zwezi də v karbia tə nə nan níá yuu bori tə wa máná tə, v nɪ lià tə mama, ba yinəgə jun wá, ba yà nə yɪ ndə pee nə, tə nə ba payɪru jə yɪrɪ. U dān ma zàn v kàrì ba yìèn zənzən. ³⁵ Máná tə wa, tia nə ja ku yí, Zwezi karbia tə fàrí ba yí, ba swìn v con, ba wú: «Tia yí, yá won mama təĺ bwálì ku tə wa. ³⁶ Pa, sə lià tə pìi ba va tiv tə wa də tɪbii tə wa, ba yè wodi u.» ³⁷ Zwezi ma le ba, v wú: «Á tətə pɪan ba wodi u, sə ba d́!» Ba dān ma swìn v con, ba wú: «Nə ba səbiu zənzən jə, sə nə ma yè wodi u nə pa lià ba tə nə.» ³⁸ Zwezi dān ma bwe ba, v wú: «Dipen bagalɪ nə wulə á con? Vələ á jén!» Ba nə ywàń tə kwa nə, ba twi ba swìn v con, ba wú: «Nə jə dipen bonu də filə bələ.»

³⁹ Ku kwa nə, Zwezi pɪn nii v karbia tə nə, v wú: «Á pɪan lià tə jèn púĺ púĺ galu tə yuu wa!» ⁴⁰ Ba dān ma pa ba jèn tia, bíí bíí, də finu finu. ⁴¹ Ku kwa nə, Zwezi tì dipen bonu tə də filə bələ tə, v zìn v yáá yu nə, v kə Yu lèè. U fu fu dipen tə v pa karbia tə nə, sə ba ma tara laluv tə. U tarɪ filə bələ tə, də v pa ba mɛ nə. ⁴² Ba liù mama dí v sú. ⁴³ Ba pè dipen tə də filə tə mumunə, tə nə súé fɪyaran fugə bələ. ⁴⁴ Bara yɪ mùrù bonu ba wa, ba nə dí wodi u tə.

Zwezi vèli níá yuu wa

(Matia 14.22-33, Zwan 6.15-22)

⁴⁵ Ku kwa nè, Zwezi zèzèn v pa v karbia tē zu níá yuu bori tē wa, sē ba dō yáá, ba galu munaa tē vān don nè Bētəsayida tiv con. U mù tətə dān wá kē lià tē cwəŋə nè. ⁴⁶ U nè pūn ba vīi tē máná wa, v dīgà paan don yuu wa, sē v jun Yu. ⁴⁷ Tia yí máná tē nè, níá yuu bori tē dē karbia tē yà wulə munaa tē tətəŋi wa, yá Zwezi cici ga wulə tia. ⁴⁸ U nī dē, v karbia tē na cān dē níá yuu bori tē ka va, vu v yà nè fuli ku naŋa bwálí tē, ba nè vələ tē yiri. Tɪbulakuvu nii nè, v zān v wulə níá tē yuu wa ba səpuni nè, v vèli mancūn mancūn. ⁴⁹ Yá máná tē nè, karbia tē nè nī wá dē, v vèli níá tē yuu wa, ba bōn dē, ku yi wojijiru. Ba dān ma mà nii, ⁵⁰ fən yà nè zua ba zənzən yiri. Zwezi ma v swīn ba con lala, v wó: «Á dānǎ á jìàn! Ku yi à mù nè! Á dānà ká pa fən ja aba!» ⁵¹ Ku kwa nè, v dān zua níá yuu bori tē wa, ba səpuni nè, yá vu tē ga zigi. Ku gwárí v karbia tē zənzən. ⁵² Ba nè nī Zwezi dē, v fua dipen tē, ba yà tē wà v diàn tē dēn lwarí. Ba pubuŋi yà wà yí.

Zwezi zwè yayiŋa yayiran Zwenezaretə nè

(Matia 14.34-36)

⁵³ Zwezi dē v karbia tē galu munaa tē ba zwè, ba cú tia Zwenezaretə nagwanaa wa. Lantə nè, ba zigi ba níá yuu bori tē. ⁵⁴ Ba nè cú, dē lià tē zəzən ba lwarí Zwezi. ⁵⁵ Bwálí tē mama lià nè nī dē, Zwezi wulə lià tē yáá nan nagwanaa tē mama, ba janí yayiŋa ba ja twi ba titaran yuu wa. ⁵⁶ Bwálí tē mama Zwezi nè vèli, ku yi tian woóo, tifarān woóo, tibii woóo, lià yáá ja ba yayiŋa, ba va ba tún jéré bwálá nè. Ba yáá lòrì wá, sē v yá v pa ba dwen v gānù nii nè. Liù tē mama yáá nè dwen v gānù tē nii nè, ku tíú yayigu yáá zwè.

Kàrà nədwan tə yoo, ku nə kwen nə də Yu yìèn duən nə

(Matia 15.1-9, Likə 11.37-41)

¹ *Farizian-ba də Yu nii *yənu tián duən nə nan *Zwerizalemə ba bà. Ba twi ba kíkari Zwezi. ² Ba mìnì də, Zwezi karbia tə duən yàá dé wodiu də ba jidurən. Ku dèñ nə yì, ba wà ba jìàn sùn ndə nətə tə nə, ku nə mɛ.

³ Farizian-ba də *Zwifə-ba tə duən mɛ yà twá yofwamınan tə nə, ba nyına-ba nə yá ba pa ba. Ba yà ba dé, də ba nə wà ba jìàn sùn zəni. ⁴ Ba nə nan jéré bwálí də ba bà, ba yàá dé yáá ba sùn ba jìàn, ba dān ga dé. Ba twá dí yáá nə zənzən, sə ba də Yu yìèn ma kwen duən nə, ndə ka sùn wùrú zwun, də lugu zwun, də nəkəni nə. ⁵ Farizian-ba də Yu nii yənu tián tə dān ma bwe Zwezi, ba wú: «Bè nə pın n karbia tə ba nyına-ba yofwamınan tə nə twá? Ba dé wodiu də jìàn, tə nə wà sùn.»

⁶ Zwezi ma le ba, v wú: «Yu nii *sùsènnè *Ezayi yà jə cígá, də v nə dí yáá v swìn á mù níó bələ tián tə yoo, ndə ku yà nə púpúní nətən:

“Lìà-ba tə yì ba zìlí à mù Yu də ba nii cici, yá ba waa ga ɲóná də nə.

⁷ Ba yijon tə yì tutu, ku tə, ba nə kàrì ba bırı nə yì ləzoni kàrà, də ba yofwamınan tə yırı.” »

⁸ Zwezi swìn ba con, v wú: «Á yá Yu bira tə kwa, á ga twá ləzoni yofwamınan nə.»

⁹ Zwezi dān ga sùrí lá, v wú: «Á vıga Yu bira tə mwálí mwálí, sə á ga twá á tətə yofwamınan nə. ¹⁰ Yu *nii tə, v nə pın *Moyizə nə, cígá swìn, ku wú: “Zìlí n nuu də n nyına! Yá liù tə, v nə zırı v kə v nuu də v nyına nə, v mɛ, sə ba gu wá.” ¹¹⁻¹² Yá á mù bırı də, liù wàá v swìn v nuu də v nyına con, v wú: “N tori tə, à yà nə wá ma san mú tə yì à tún, sə ku yì *jonji ku pa Yu nə.” Ku dèñ nə yì “kərəban” də Zwifə-ba sugu. Yá á dān pın cwəŋə liù nə, sə v dān ká kùb san v nuu də v nyına nə. ¹³ Mə á yofwamınan tə, á nə kàrì lià tə nə nə, á twá á ma li Yu sugu tə nywarı. Á fwa yìèn duən zənzən tə nə

nyin ndə tə nə.»

Wiən tə nə cùgà ləzwənə Yu yáá nə

(Matia 15.10-20)

¹⁴ Zwezi ma kùbè bon lià tə, v swìn ba con, v wú: «Á mama cuga, á ga nì ku tə dèń. ¹⁵ Won tə mama nə naŋa kàrá con, ku zwi ləzwənə wa, wàrì wá ku cùgà. Won tə nə naŋa ləzwənə waa, ku mù won tə nə wàá wá ku cùgà.»

¹⁶ [Lìu mama dàń mɛ, sə v kə diàn, v súrí v zian, v cugu zəni!]

¹⁷ Máná tə, Zwezi nə nan lià tə wa v zu diè, v karbia tə bwe wá ku zwansisara təntə dèń nə. ¹⁸ U dàń ma swìn, v wú: «Á də tə yi lià tə, á nə wàrì yoo dèń á nì? Á ba nèn də, won tə nə twá nii ku zu liù waa wàrì wá ku cùgà? ¹⁹ Á yəri də, wodi u tə ba v pubuŋa tə wa zwi. Ku yi v pùé wa nə ku zwi, yá ku kwa nə, v yàá twa ku v dugu kaduəyuu bwálí nə.» Tə mù sùràn tə nə nə Zwezi twá v ma swìn də, wodi u təlól, ku nə jə durən Yu yáá con. ²⁰ Yá v ga kùbè swìn, v wú: «Won tə, ku nə naŋa ləzwənə yira nə pín v bican yi nəzonu Yu yáá con. ²¹ Liù waa con nə pubuŋi kukwɪnan yàá nan, tə pín v cwàrì, v ŋwìn, v gwi, ²² v pià lià kana, lià duən wiən jə yimən tə pa wá, v tuŋa wuluŋu, v gɪgarì lià, v kukulì Yu yiri tə, v yii zwi lià wiən, v cəgə lià, v fwa fwìə, v ga yəri v yáá. ²³ Tə mù yokukwɪnan tə mama yi ləzwənə waa nə tə naŋa, yá tə ga pín v bican yi nəzonu Yu yáá con.»

Kavee don ken v waa Zwezi nə

(Matia 15.21-28)

²⁴ Ku kwa nə, Zwezi kèn lá, v va nagwanaa don wa, Tirə tu tə nə wulə lá. U zua diè don wa, yá v ga ba pià, sə liù lwarì v nii nə, yá v dàń nə wà wàní v cì, sə ba dàn ká nì v ŋwen. ²⁵ Kan don yà nì Zwezi yoo. U yà jə bùá, *zini yà wulə ku bùá təntə yuu wa. U dàń ma zàn v bà v tu Zwezi nɛɛ nə.

²⁶ Kan tə yà yi *Gərekə. Ba liri wá Fenisi nagwanaa wa, Siri nə ti lá. U lòrì

Zwezi, sə v duŋɪ zini tə v lɪ v bɔ́á tə yuu wa. ²⁷ Yá Zwezi swìn kan tə con, v wú: «Dé yáá n yá n pa diè lià də ba sú, ka ti bìsíná wodiú ka dɪlɪ kukurbii yáá, nə ba ziən yiri.» ²⁸ U ma le wá, v wú: «Karnyina, ku yi cígá! Yá kukuri tə yàá dé wodimumunə tə, bìsíná tə nə yá ba pɪn tə twɪ tia nə.» ²⁹ Zwezi ma swìn v con, v wú: «N nə le nə nətu tə yiri, n wàá n pìí n vìrí, zini tə nan n bɔ́á tə yira.» ³⁰ U pìí v va v sàń, v na v bisumaa tə də v tégé gədoo yuu wa. Zini tə ga nan v yira.

Zwezi sùrí bəru don zian v ga pɔrɪ v nii

(Matia 15.29-31)

³¹ Zwezi nan nagwanaa tə wa, Tirə tuw nə wulə lá, v twá Sidon tuw. U zigi lá v va v twá Tian-Fugə nagwanaa tə wa, v va Galile munaa tə vən nə. ³² Ba jun bæe don v zian nə bwɪn, v ga bæbe ba ja va v con. Ba lòrì Zwezi, sə v tún v jun bæe tə yuu wa. ³³ Zwezi ma ja v cici v ja nan lià tə wa, v va yijuna. U ti v jɪfwɪ v tiri bæe tə zian wa. U lɪ mɪmɪan, v ma dwen bæe tə nəndəli nə. ³⁴ U zɪn v yáá yu nə, v sɪí fɔvɪn, v ga swìn də v luv sugv, v wú: «Efata!» - Ku dən nə yi: “Súrí n tiàn.” ³⁵ Naa nədu də bæe tə zian tə sùrí, v nəndəli kòlù, v ga swìn zəni. ³⁶ Zwezi ma swìn lià tə mama con də, ba dàn ká man ku, ba buri liù nə. Yá ba tə zəzəgi ku, ba pa ku nan kàrá wa. ³⁷ Ku dən ga gwárí lià zəni. Ba dən yáá swìn, ba wú: «Won tə mama, v nə fwa ziən zəni. U pɪn zɪbuŋa nən, bəren ga swìn.»

8

Zwezi pùlù dipen v pa lià mɔ̀rɔ̀ banɪa nə

(Matia 15.32-39, Marəkə 6.35-44)

¹ Ku mánjá tə wa, lià zənzən yà kúù kun duən nə, ba yà ga ba won mama jə, sə ba dé. Zwezi dən bon v karɪa tə, v swìn ba con, v wú: ² «Laluv tə

yinəgə jə nə, nə ba nə wulə də nə dian batwa nətən, yá ba ga ba won jə, ba
 dó tə yırı. ³ À nə pın ba vîi də niən, ba diàn wá zwè, ba nan ba tu cwəŋə
 yuu, ba wa lià duən nə nan yıŋuna yırı.» ⁴ U karbia tə ma le wá, ba wú:
 «Nə wàrì ba dipen nə pın, ba dó ba swí, bwálí ku tə wa, won mama nə
 təlá.» ⁵ Zwezi ma bwe ba, v wú: «Dipen bagalı nə á jə?» Ba ma le, ba wú:
 «Dipen barpe.» ⁶ U dān ma pa nii laluv tə nə, sə ba jèñ tia. U dān ga tì
 dipen barpe tə, v kə Yu lèè, v fu fu tə, v pa v karbia tə nə, ba ma tara lià tə.
⁷ Ba yà tə jə fəlibii də. Zwezi ken Yu lèè filə tə yırı, v ga swìn v karbia tə
 con, sə ba tara tə ba pa lià tə nə. ⁸ Ba liù mama dí v sú. Karbia tə ga pè tə
 mumunə, tə nə ga, ba sú tii barpe. ⁹ Yá ba yà ga yí lià mürù bania. Zwezi
 dān pın ba vîi.

¹⁰ Ku kwa nə, Zwezi də v karbia tə zəzən ba zu níá yuu bori tə, ba va
 Daləmanuta nagwanaa wa.

Farızian-ba pìà, sə Zwezi bırı ba v diàn

(Matia 16.1-4, 12.38-39, Likə 11.16, 29)

¹¹ *Farızian-ba tə twi, ba wulə ba swìn də Zwezi. Ba pìà, sə ba ja v dēñ
 nə. Ba lòrì wá, sə v tun yomluv don v ma bırı ba də, v diàn tə yı tə nan Yu
 con. ¹² Zwezi sîi fuvn v kə v waa, v ga swìn, v wú: «Bèè nə pın zèn lià ma
 pìà, sə à fwa Yu diàn mumuv à bırı ba? Cígá mama, à mù nə swìn ku á
 con: À bá fwa Yu diàn mumuv mama à bırı ba.» ¹³ Zwezi dān kēñ v ga yá
 ba, v pîi v zu níá yuu bori tə wa, v va muna a tə vān don nə.

Zwezi karbia tə wà lwarı won tə, v nə yı

(Matia 16.5-12)

¹⁴ U karbia tə yà swèé, sə ba tì wodiu. Ba yà jə dipen nədu cici níá yuu
 bori tə wa. ¹⁵ Zwezi dān ma swìn ba con, v wú: «Á zurə á yıra, á cia á tiàn
 nə zəni də *Farızian-ba sabwarı tə. Á cia á tiàn nə də *Erodə sabwarı tə.»

¹⁶ U karbia tə ma swìn ba pwérə wa, ba wú: «Ku yi nə nə ba dipen jə, tə nə pın v ma swìn nətu.» ¹⁷ Zwezi lwaru ku tə, ba nə wú, v dən ma bwe ba, v wú: «Bèè nə pın á ma wú: “Ku yi nə nə ba dipen jə tə yiri nə?” Á tə wà lwaru! Á tə wà ku dən nì! Á pubuŋa wà yí! ¹⁸ Á jə yía, tə ba lá na! Á jə zian tə ba nèn! Á tə wà lì! ¹⁹ Máná tə wa, à nə fua dipen bonu tə à pa bara mürù bonu tə nə, á pè tə mumunə á sú fiyaran bagalı?» U karbia tə le, ba wú: «Fiyaran fugə bələ.» ²⁰ «Sə máná tə wa, à nə fua dipen barpe tə à pa là mürù bania tə nə, dipen mumunə tii bagalı nə á tì?» Ba le wá, ba wú: «Tii barpe.» ²¹ Zwezi dən ma swìn ba con, v wú: «Yá á ga tə ba nèn?»

Zwezi sùrú liliu don yía Betəsayida nə

(Marəkə 10.46-53, Zwan 9.1-11)

²² Zwezi də v karbia tə dən vəli ba yí Betəsayida tu. Lantə nə, là jun liliu don, ba ja bà Zwezi con, ba lèrì wá, sə v dwen v yira, sə v sùrí v yía tə. ²³ Zwezi jun liliu tə jun nə, v van wá v ja nan tu tə kwa con. U dən ga lı mumian mancın v kə bæ tə yía yuu wa. U tún v jìàn v yuu, v ga bwe wá, v wú: «N wàá won n nı?» ²⁴ Liliu tə sùrí v yía, v ga le, v wú: «À na ləzoni, à na ba ndə tián nə, yá ba ga vəli.» ²⁵ Zwezi kúbù tún v jìàn bæ tə yía yuu. Liliu tə nə ywàn v yáá mənəmənə, v yía tə dən na wiən tə mama pwənə pwənə. U nı yazurə. ²⁶ Zwezi dən ma swìn, v wú: «Vəli n sàń! Dən ká va tu tə wa!»

Piyerə swìn də, Zwezi nə yi Kərisə

(Matə 16.13-20, Likə 9.18-21)

²⁷ Zwezi də v karbia dən ja ba yáá ba man Filipə Sezare tian tə con. Ba nan cwəŋə yuu, v ma bwe ba, v wú: «Bèè nə là tə swìn à yuu wa?» ²⁸ Ba ma le wá, ba wú: «Ba duən wú, n yi *Zwan-Batisə. Ba duən wú, n yi Yu nii *sùsùnə Eli. Ba duən də wú, n yi Yu nii sùsùnə tə wa lù don.» ²⁹ Zwezi ma

kúbè bwe ba, v wú: «Sə á mù con nə? Wàà nə á wú, à yí?» Piyerə ma le, v wú: «N yí *Kərisə.» ³⁰ Zwezi dān ma dù súú ba nii nə, sə ba dān ká swìn ku liù mama con.

Zwezi swìn v tian də v ka bwin ka nan yoo

(Matia 16.21-23, Likə 9.22)

³¹ Ku kwa nə, Zwezi yà wulə v kàrì v karbia tə, v wú: «*Ləzwənə-Biu*f1* mɛ, sə v dé càn zənzən. *Zwifə-ba *nəkwina, də Yu *jonwana yun tián, də Yu nii *yənu tián wá vɪ wá ba dugv. Ba wá gu wá, ku nə yí dian batwa, v wá pìí v bwin.»

³² V yáa maŋa ku, v burɪ ba pwənə pwənə. Piyerə dān ma bon wá v ja nan kwa con, v wulə v caga v nii nə. ³³ Yá Zwezi dān pìí v vəvəri, v ywàń v karbia tə duən tə, v ga caga Piyerə nii nə, v wú: «Ja pià bwálí, *Sitana, n nə yí n buŋa ndə ləzoni nə, n ba buŋa ndə Yu nə tə yiri.»

Zwezi ka twá ŋwírán

(Matia 16.24-28, Likə 9.23-27)

³⁴ Ku kwa nə, Zwezi bon v karbia tə də lià tə, v kə duən nə, v swìn ba con, v wú: «Liù tə mama nə pià, sə v bà v twá à nə, ku tíú kúbè dān ká fwa v təntian puswənə. Ku tíú mɛ, sə v sè v twá v dé càn də nə, ku ja vələ v tian dagarv tə yuu wa. ³⁵ Ku yí cígá, liù tə, v nə pià, sə v jon v mu tə, v wá kwìn ku nə. Yá liù tə, v nə wá dugv v mu tə à mù yiri də Yu suywánjú tə swiwn yiri, ku tíú wá jon v mu. ³⁶ Ku funə wa yèn nə ku pa liù nə, də v nə nɪ tia yuu juə tə mama, yá v ga kwìn mu tə nə, ku nə ba zwè Yu con?

³⁷ Won wulə ləzwənə nə wá pa, sə ku ma yè v mu tə ku jon, naaa? ³⁸ Zèn ləzoni tə yáa təlɛ də Yu, ba ba Yu nii zílí. Yá liù dān nə dəri cavira, sə v burɪ də, v ya à mù nə tɪ, v ga dəri cavira, sə v swìn à suywánjú tə, *Ləzwənə-Biu*f1* tə bá sè v jon ku tíú, máŋá tə, v nə wá pìí v bà də

*malike v nyina tɔ dun tɔ wa.»

9

¹ Zwezi kùbè swìn ba con, v wó: «Cígá mama, à mù nè swìn ku á con: Lià duən, ba nè wulə yəbə, bá tɪ, də ba nè wà Yu pàrì tɔ nɪ də, ku biàn də diàn.»

Zwezi lwàń v tiàn

(Matia 17.1-13, Likə 9.28-36, 2 Piyerə 1.16-18)

² Ku dian bardu kwa nè, Zwezi bon Piyerə də Zwakə də Zwan, v ja di paan nəfaru yuu, ba də wá cici. Ba nè diğà ba yí lá, v lwàń v tiàn ba yíá yuu wa. ³ U gànàn tɔ yà cici. Tɔ yà pìrì tɔ doni nɔv tɔ, ləzwənə nè wàá ka pɪn tɔ pìrì tia yuu wa. ⁴ Ku kwa nè, Yu nii *sùsùnbè Eli də *Moyizə nan v karbia batwa tɔ nè. Ba yà wulə ba swìn də Zwezi. ⁵ Piyerə dān swìn Zwezi con, v wó: «Karnyina, ku ziən də, nè nè wulə yəbə. Nə dān wá pú gansilə batwa, n mù nədu, Moyizə nədu, Eli də nədu.» ⁶ Piyerə yà yəri ku tɔ dèń, v nè swìn, v də karbia tɔ duən yà nè zəzəgə zənzən yɪ. ⁷ Bakwan don nan ku pəri Moyizə də Eli yuu nè. Bakwan tɔ wa Yu kori swìn lá, ku wó: «U tɔ nè yɪ à biswənə, á cuga v nii sugu.» ⁸ Naa nədu, də karbia tɔ ywàń ba səpuni nè, yá ba kùbè wà liù mama nɪ. Zwezi yà yɪ v cici də ba.

⁹ Ba nè naŋa paan tɔ yuu ba cwi, Zwezi pɪn karbia tɔ nii, v wó: «Á dānà ká man ku tɔ, á nè nɪ tɔ, á bɪrv liù mama. Á jana ku á nii nè, ku ja vələ *Ləzwənə-Biu*f1* tɔ ka pìi ka bwin tɪga wa.» ¹⁰ Ba zìlì v nii, yá ba dān yà bwe duən, ba wó: «Ka tɪ ka pìi ka bwin, tɔ dèń nè yɪ bè?»

¹¹ Karbia tɔ dān ma bwe Zwezi, ba wó: «Bèè nè pɪn Yu nii *yənu tiàn tɔ ma wó, də Yu nii sùsùnbè Eli nè wá dé jonu tɔ yáá v bà luv?» ¹² U ma le ba, v wó: «Eli nè mɛ, sə v dé yáá v bà v kwɛn wiən tɔ mɛ v kə duən nè. Ku púpúnì Yu sagi tɔ wa, ku wó: “Ləzwənə-Biu wá dé càn zəni. Lià ga wá

nyánǵá wá. Tə də yìèn tə wá tun cíǵá.”¹³ Yá à mù nə swìn ku á con: Eli cíǵá nə twi, lià duən ja wá, ba ma fwa ku tə, ba nə pià, ndə ku nə púpúní nətu tə!»

Zwezi lɪ bisɪmaa don yuu zini, ku nə wɔwɔlɪ wá

(Matia 17.14-21, Likə 9.37-43)

¹⁴ Ku kwa nə, Zwezi də v kərbia batwa tə, Piyerə də Zwakə də Zwan pìi ba va kərbia tə duən tə con. Mánǵá tə, ba nə twi ba yí, lià zənzən yà kíkari kərbia tə duən tə. Yu nii *yənu tián yà wulə ba tótùnǵi də kərbia tə.¹⁵ Mánǵá tə wa, lià tə nə nɪ Zwezi, ba zəzəǵə, yá ba ga dəri ba va, sə ba jun wá.

¹⁶ Zwezi bwe ba, v wú: «Bèè nə á wulə á tótùnǵi duən pwéré wa?»¹⁷ Bɛɛ don ma le lià tə wa, v wú: «Karnyɪna, à biú nə à ja bà n con. *Zini jə wá, ku pa v nii dəǵə.¹⁸ Mánǵá tə mama, zini tə nə zàn v nə, ku yàá dɪ wá tia. U mɪmɪan pàlì, v yələ ga za duən nə, v ga yàá ku. À lòrì n kərbia tə, sə ba lɪ zini tə v yuu wa, ba ga wà ku diàn jun.»

¹⁹ Zwezi ma swìn kərbia tə con, v wú: «Á mù zèn lià-ba, á tə nə ba Yu nii sè. Dian bagalɪ nə à tə wá yà də aba? Ku yɪ à wá ja pínú ku mɛ nətə də aba? Á jana wá, á ja bà à con!»²⁰ Ba jun biú tə, ba pa wá. Mánǵá tə, zini tə nə nɪ Zwezi, ku vuvugu biú tə zəni. Biú tə tua tia v bəbəli, yá v mɪmɪan ga pàlì.²¹ Zwezi dǵán ma bwe biú tə nyɪna, v wú: «Ku dian bagalɪ nə v yɪ nətən?» U nyɪna tə ma swìn, v wú: «Ku yɪ v biśíní mama nə.²² Nɛɛ kapupu, zini tə yàá yigu wá, ku dɪ mən wa, nə à yèé níá wa, sə ku gu wá. Yá n nə wàá won n fwa, sə n dəri nə yinəǵə, n ga san nə nə.»²³ Zwezi ma swìn, v wú: «Bèè nə pɪn n le də, à nə wàá won à fwa? Won mama wàá ku pa liù tə nə, v nə kəni v waa Yu nə.»²⁴ Naa nədu də biú tə nyɪna cərí v kə yu nə, v wú: «À ken à waa Yu nə, yá n dǵán nə san nə, sə à kúù dǵán ká bèé.»

²⁵ Zwezi nə na də, lià dəri ba twi ba nə tə, v baa zini tə nii nə, v wú: «Zini tə nə cì ku pɪn liù ba swìn də liù ba nən, à mù nə pɪn nii, sə n nan biú tə

yíra. N kúù dân ká píi n zu wá mama!» ²⁶ Zini tã mà nii, ku vuvugu bìú tã zənzən, ku ga nan. Bìú tã yà yí ndə v tɔga, ku pa, là duən yà nə zɔga lá, yà swìn də, v tɔga. ²⁷ Yá Zwezi jìn v jìn nə, v van wá v zìn. Bìú tã zàn v zɔga yu nə.

²⁸ Zwezi nə vəli sàń mánjá tã nə, v də v karbia tã cici nə wulə, ba dân bwe wá, ba wú: «Bèè nə pín, nə wà wàní nə lí zini tã?» ²⁹ Zwezi ma le ba, v wú: «Ku yí yijuní cici nə wáá zini ku tã yiri ku lí!»

Zwezi kúù swìn v tian tã də v ka bwin tã yoo

(Matia 17.22-23, Likə 9.43-45, Marəkə 8.31-33)

³⁰ Zwezi də v karbia tã nan lantə, ba twá Galile nagwanaa. Zwezi yà ba pìà, sə ba lwarí v bwálí, ³¹ v yà nə kàrí v karbia tã yiri. U swìn ba con, v wú: «Là wá tì *Ləzwənə-Biu*f1*. U wá zu ləzoni jìàn wa. Ba wá gu wá. Ku dian batwa dun nə, v wá píi v bwin.» ³² Yá v karbia tã wà sugu tã dən nì, ba ga dəri fən, sə ba bwe wá.

Wàà nə wá yà nə yuu wa?

(Matia 18.1-5, Likə 9.46-48, Marəkə 10.42-45)

³³ Zwezi də v karbia tã dân yí Kaperənayimə tiv. Mánjá tã, ba yà nə wulə dīə wa, Zwezi bwe v karbia tã, v wú: «Bèè dən nə nə á tótòní duən, də nə nə wulə cwəŋə tã yuu wa?» ³⁴ Ba yà púə ba nii, ba yà nə yí ba tótòní duən, sə ba lwarí liù tã, v nə wá yà ba yuu wa yiri. ³⁵ Zwezi dân ma jèn tia, v ga bon v karbia fugə bələ tã, sə ba boli v yira. U swìn ba con, v wú: «Liù tã, v nə pìà, sə v yà yuu wa, ku tíú tã mɛ, sə v ya ba mama wa nəmaa. U ga mɛ, sə v tun v pa ba mɛ nə.» ³⁶ U dân ga tì bisumabiə, v zɔɔ ba yáá con. U kukwalí wá v kə v nyuní nə, v ga swìn, v wú: ³⁷ «Liù tã, v nə jìn bisumabii ba tã don zəni à mù yiri, ku yí à mù tətə nə ku tíú jìn zəni. Yá liù tã, v nə jìn nə zəni, ku tíú buri də, v jìn liù tã, v nə tun nə, zəni.»

Lìù tɛ, ʋ nə ba nə nə zɪga, yɪ nə lìù

(Likə 9.49-50)

³⁸ Zwan swìn Zwezi con, ʋ wú: «Karnyɪna, nə nɪ bɛɛ don ʋ ja n yɪɾɪ tɛ, ʋ ma lɪ *zinə, yá ʋ ga tɛlɔ́ də nəba. Nə yà swìn də, ʋ ba cwəŋə jə, sə ʋ fwa ku, ʋ nə tɛlɔ́ də nəba tɛ yɪɾɪ.» ³⁹ Yá Zwezi dàń le ba, ʋ wú: «Á dàná ká cì ʋ nə, á yaga wá, sə ʋ fwa! Lìù tɛ, ʋ nə wá twá à yɪɾɪ tɛ nə, ʋ ma fwa yomɪɪ, ʋ wàɾì à yolwan ʋ pɪɪ ʋ swìn síún síún. ⁴⁰ Cígá, lìù tɛ, ʋ nə ba nə nə zɪga, yɪ nə lìù. ⁴¹ Lìù nə pɪn aba wùrú zɪŋa də níá, á nə yɪ à mò *Kərisə lià yɪɾɪ, cígá mama, à mò nə swìn ku á con, ku lìù tɛntə bá kwìn ʋ ŋwírán nə Yu con.»

Ka dó càɴ kúkwà cuna fàŋú

(Matia 18.6-11, 5.29-30, Likə 17.1-2)

⁴² Ku kwa nə, Zwezi kúù swìn, ʋ wú: «Lìù tɛ, ʋ nə pɪn, labwana tɛntə, ba nə kəni ba waa à nə wuuu, don twá ʋ nə, ʋ dɔɔ Yu cwəŋə tɛ, ka jén, ku wá kukwantɪ ku tíú con nə, də ba nə vwə kapan nəfaru ʋ bian nə, ba ja va, ba dɪ muu wa. ⁴³ Də ku nə wá twá n jun nə, n ma tun cuna, sə n gwəŋə ku. N nə zua mu tɛ wa, ku nə ba zwè Yu con, də jun nədu, ku kúkwà n nə zua mən diè wa də jìàn bələ. Tə mən tɛntə nə ba dəŋi. ⁴⁴ Lantə, zunzuran wulə, tɛ nə dó yɪra, tɛ ga ba tɪ, yá mən tɛ ga ba dəŋi abada. ⁴⁵ Də ku nə wá twá n naa nə, n ma tun cuna, sə n gwəŋə ka. N nə zua mu tɛ wa, ku nə ba zwè Yu con, də naa nədu, ku kúkwà n jə nɛɛ bələ, yá n ga zu mən diè wa.

⁴⁶ [Lantə, zunzuran wulə, tɛ nə dó yɪra, tɛ ga ba tɪ, yá mən tɛ ga ba dəŋi abada.] ⁴⁷ Də ku nə wá twá n yii nə, n ma tun cuna, sə n lɪ ku dɔɔ. N nə zua Yu pàɾì wa də yii nədu, ku kúkwà n nə jə yíá bələ, yá n ga zu mən diè wa. ⁴⁸ Lantə, zunzuran wulə, tɛ nə dó yɪra, tɛ ga ba tɪ, yá mən tɛ də ga ba dəŋi abada.

⁴⁹ Càɴ mən wá cú lìù mama yuu wa. Tə wá kwen lìù mama tɛ lɪ cuna wa.

⁵⁰ Nakwan yi won, ku nə ziən. Yá ka nyiŋa nə nan, á kúbè wàrì ka á pín ka pìí ka janí nyiŋa. Á yana ndə nakwan nə, á ga ya də duən də bican sié.»

10

Zwezi kàrì ka kwa kasweri yoo

(Matia 19.1-12, 5.31-32)

¹ Zwezi nan u yá ku bwálí tə. Ku kwa nə, Zwezi vəli Zwide nagwanaa wa, Zvrəden munaa tə vən don nə. Lìà zənzən kúbè twi ba pú u yuu nə. U yà kàrì ba, ndə u yàá nə fwa mánjá mama nətə. ² *Farızian-ba duən fàrú ba yí wá, sə ba ja u dən nə. Ba dən bwe wá, ba wú: «*Zwifə-ba Yu *nii yìèn tə, u nə pín *Moyizə nə, yàá pa cwəŋə bɛɛ nə, sə u dugu u kan?» ³ Zwezi ma pìí u bwe ba, u wú: «Kàrà kwà nə Moyizə bırı aba?» ⁴ Ba ma wú: «Moyizə pín cwəŋə bɛɛ nə, sə u púpúní ka kwa kasweri sagi, u ga dugu u kan.» ⁵ Zwezi ma swìn, u wú: «Moyizə púpúní ku mù bira tə u pa aba, á zıbanıun tə yırı. ⁶ Yá ku nə zıgı mánjá tə nə, Yu nə fwa wiən mɛ, Yu fwa ləzwənə, u fwa bɛɛ də kan. ⁷ Mə nətə nə ku púpúní, ku wú: “Ku mù yırı nə, bɛɛ wá nan u yá u nuu də u nyına, u ga vwa u tìàn u kan nə. ⁸ Yá ba mɛ bələ wá jì won nədu.”»

Zwezi swìn u súrí lá, u wú: «Yá ba kúbè bá yà lìà bələ, ba dən wá yà won nədu. ⁹ Ləzwənə mama kúbè wa mɛ, sə u pwè won tə, Yu nə vwə duən nə.»

¹⁰ Mánjá tə, ba nə zva diè, u karbıa tə kúbè bwe wá tə mù yìèn tə yuu wa. ¹¹ U swìn ba con, u wú: «Bɛɛ tə, u nə dugu u kan, u ga swe u don, ku yi bacwan nə u fwa də təntən kan tə. ¹² Nətə nə, kan də kúbè nə dugu u bırı, u ga va u swe bɛɛ don, u də kúbè yi kacwan nə u fwa.»

Zwezi də bısíná yoo

(Matia 19.13-15, Lika 18.15-17)

¹³ Lià yà jun bìsíná ba ja ba Zwezi con, sə v dwen ba yira. Yá v karbia tə dān wulə ba caga ba nii nə. ¹⁴ Zwezi nə nı ku, v lıŋa zàn. U swìn v karbia tə con, v wú: «Á yaga bìsíná tə, sə ba bà à con. Á dānà ká cì ba nə. Lià tə, ba nə yı ndə bìsíná tə nə, nə wá yà də Yu v pàrì tə diŋə wa. ¹⁵ Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Də liù nə ba sè, v jì ndə bisumaa, v ba wàní Yu pàrì tə wa v zu abada.»

¹⁶ Ku kwa nə, v kukwalı bìsíná tə v kə v nyunı nə, yá v tún v jìàn ba yuu wa. U lòrì Yu v pa ba.

Jıjə balanduru don yoo

(Matia 19.16-30, 6.19-21, Likə 18.18-30, Romə tián 10.3)

¹⁷ Zwezi yà ma vırí, də bæ don dəri, v yí wá. U tu v nadwana nii nə Zwezi yáá con, yá v ga bwe wá, v wú: «Karnyına, n yı pubwanu tíú. Bèè nə à mɛ, sə à fwa, sə à ma na mu tə, ku nə ba zwè Yu con?» ¹⁸ Zwezi ma le wá, v wú: «Bèè nə pın, n ma boŋə nə pubwanu tíú? Liù təlɛ, v nə yı pubwanu tíú, də ku nə tà Yu cıcl. ¹⁹ N yəə Yu *nii yìèn tə, v nə pın *Moyizə nə: “Dàn ká gu liù! Dàn ká cwàrì! Dàn ká ɲù! Dàn ká kɔna kunkun n kə liù nii nə! Dàn ká gıgarı lià! Zilí n nuu də n nyına nii!” » ²⁰ Bæ tə ma le wá, v wú: «Karnyına, à zilí Yu nii yìèn təntə mɛ, də à tə yı bisumaa.» ²¹ Zwezi ywàn bæ tə də sonu. U dān ma swìn v con, v wú: «Won nədu nə ga, sə n fwa: Vəli n yè wiən tə mɛ nə wulə n con. N tì tə səbiu tə n pa zura nə. Yá n wá na wiən tə, kwənə nə dáá Yu *sàń nə. Ku kwa nə, n dān bà n twá à nə.» ²² Yá máná tə, bæ tə nə nì sùràn təntə, v yáá cùgù. U kèn v vıí, v yà nə yı wiən zənzən tíú yırı.

²³ Zwezi ywàn v karbia tə, də ba nə kəkəli wá, v dān ga swìn ba con, v wú: «Ku bá yà mwálí ku pa jıjə tián nə, sə ba zu Yu pàrì tə wa.» ²⁴ Sùràn tə gwárí v karbia tə zəni. Yá Zwezi kúb pıí v swìn ba con, v wú: «À bia-ba, Yu pàrì tə wa zwu cígá tà mwálí. ²⁵ Nyuguma ka twá gancun buu ku nan

yi mwálí, ku doni jɔ̀ɔ́ tíú nə pìà, sə ʋ zu Yu pà̀rì tɔ́ wa.» ²⁶ Sèràn tɔ́ kwen tɔ́ gwárí ʋ karɓia tɔ́, ba dàń ga swìn duən nə, ba wú: «Ku nə yi nɔ̀tu, liù tɔ̀lɔ́, Yu nə wá wàní ʋ jon ku tíú ʋ cuna wa.» ²⁷ Zwezi ywàń ba ʋ ga swìn, ʋ wú: «Ku yi won tɔ́, ləzoni nə wà̀rì ba fwa, yá ku tà Yu mù! Yu mù wàá won mama ʋ fwa.»

²⁸ Piyerə dàń ma swìn ʋ con, ʋ wú: «Ywàń, nə dugu won mama, nə ga twá n nə.» ²⁹ Zwezi ma le wá, ʋ wú: «Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Liù nə taa à mù də Yu suywánú tɔ́ yiri, ʋ nan ʋ ga yá ʋ sàń, nə à yèé ʋ nubia, də ʋ nuu, də ʋ nyina, də ʋ bia, də ʋ kárí. ³⁰ Ku tíú wá na síún máná ka tɔ́ wa dii, də nubia, də ninə, də bia, də kárí, ku nədu mama nəε bíí. Yá ʋ ga wá dɔ́ càn də. Yá máná tɔ́, ku nə wulə yáá ku biàn, ʋ wá na mu, ku nə ba zwè Yu con. ³¹ Təntən lià dáá, ba nə wá yà talíkwa lià. Yá talíkwa lià də ga dáá, ba nə wá yà təntən lià.»

Zwezi kúù píí swìn ʋ tian tɔ́, də ʋ ka píí ka bwin ka nan tɔ́ yoo

(Matia 20.17-19, Likə 18.31-34, Marəkə 8.31-33)

³² Zwezi də ʋ karɓia tɔ́ yà wulə cwəŋə yuu ba vələ *Zwerizalemə. Zwezi yà wulə ba yáá ʋ vɔ̀li. ʋ karɓia tɔ́ pwíí cùgù, yá fən ga zu lià tɔ́ nə twá ba kwa. Zwezi kúù bon ʋ karɓia fugə bələ tɔ́ ʋ kə duən nə. ʋ man won tɔ́ nə wá yí wá síún nə, ʋ biri ba. ³³ ʋ swìn ba con, ʋ wú: «Á cuga zəni, nə wulə cwəŋə wa, nə ma vələ Zwerizalemə. Mə tiv təntə wa nə, ba wá ja *Ləzwənə-Biu*fl* tɔ́, ba kə Yu *jonwana yun tián də Yu nii *yənu tián jìlàn wa. Ba wá buri ʋ bura, sə ba gu wá. Ba wá kə wá lià tɔ́, ba nə yəri Yu, jìlàn wa. ³⁴ Ba wá mun wá, ba pi muman ba lwá ʋ yuu wa. Ba wá mà wá ʋ yira lá, yá ba ga gu wá. Yá dian batwa nii nə, Yu wá píí ʋ bwin wá, ʋ li tian wa.»

Zwakə də Zwan pìà, sə ba na dun

(Matia 20.20-28, Likə 22.24-27, Zwan 13.3-17)

³⁵ Ku kwa nə, Zebede bia tə, Zwakə də Zwan, twi Zwezi bian nə, ba swìn v con, ba wú: «Karnyina, nə pià, sə n tun ku tə, nə nə lòrì tə n pa nəba.»

³⁶ Zwezi ma bwe ba, v wú: «Bèè nə á pià, sə à tun à pa aba?» ³⁷ Ba ma le, ba wú: «Máná tə, n nə wá dé n pàrì tə, pa nə jèñ nə boli n yira dun gwələ yuu, v don n jizən nə, v don də n jugwiə nə.» ³⁸ Zwezi dàñ ma swìn ba con, v wú: «Á yəri ku tə, á nə lòrì. Á wá wàní á zıgı á dé càn tə, à nə wá dé naaa? Á ken á sírí, sə á kə á tiàn yacara tə wa, ndə à nə naaa?» ³⁹ Ba dàñ ma le wá, ba wú: «Nə wàá.» Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Ku yı cígá, á wá dé càn tə, à nə wá dé. Á wá kə á tiàn yacara tə wa, tə nə wá yí nə. ⁴⁰ Yá ku tà à mù nə me, sə à pa nii, də liù wà tə nə wá jèñ à jizən nə, nə à yèé à jugwiə nə. Yu nə kwen tə mù bwálá tə, v tún làà tə nə, tə nə me də ba, ku tà à mù.»

⁴¹ Máná tə v karbia fugə tə duən nə nì ku, ba lıja zàn Zwakə də Zwan yuu. ⁴² Zwezi dàñ ma bon ba mama v swìn, v wú: «Á yèé də làà tə, ba nə ti ba tiàn ndə pègá nə, yàá wuwalı ba làà tə, ba nə jèé ba yuu wa, ndə ba ywəŋə nə. Yá ladıra tə yàá pa ba lwarı ba diàn nii nə. ⁴³ Yá ku mù nə wà me, sə ku fwa á pwéré wa. Á liù tə, v nə pià, sə v yà ləzwənfaru, ku tíú me, sə v yà á tutunbiu. ⁴⁴ Á liù tə, v nə pià, sə v yà á yáá tíú, ku tíú me, sə v yà á me yonı. ⁴⁵ *Ləzwənə-Biu*f1* tə nə tà v twi, sə v jèñ, sə ba tun ba pa wá yırı. U yı v twi, sə v tun v pa làà nə, sə v pa v mu ndə ɣwírán nə, sə v ma jon làà kapupu ba cuna wa.»

Liliu Barətime lòrì, sə v yía súrí

(Matıə 20.29-34, Likə 18.35-43)

⁴⁶ Zwezi də v karbia tə dàñ vələ ba yí Zweriko tu. Ba də làà zənzən nə nan tuv təntə wa, ba vələ *Zwerizalemə. Ba nə nan máná tə wa, də Time bìú Barətime, liliu don, yà jə cwəŋə nii nə v lòrì. ⁴⁷ U nə nì də, ku yı *Nazarətə Zwezi, v dàñ wulə v bonə, v wú: «Zwezi, *Davidə nàú, dəri à

yinəgə!»⁴⁸ Llà zənzən caga v nii nə, sə ba pa, v pú v nii. Yá v dàń nə kwen
 v cərí v kəni yu nə, v wú: «Davidə nàú, dəri à yinəgə!»⁴⁹ Zwezi ma zıgı v
 swìn, v wú: «Á bonə wá!» Ba dàń ma bon liliu tə, ba ga swìn v con, ba wú:
 «Pa n jìàn ja diàn, zàn yu nə, v bonə mú.»⁵⁰ Liliu tə dugu v ganyau lala, v
 zàn v va Zwezi con.⁵¹ Zwezi ma bwe wá, v wú: «Bèè nə n pià, sə à fwa à pa
 mú?» Liliu tə ma le wá, v wú: «Karnyuna pa, sə à yía tə kúbə na.»⁵² Zwezi
 ma swìn v con, v wú: «N wàá n vırí! N nı yazurə, n nə ken n waa à nə tə
 yırı.» Naa nədu, də v na lá. U dàń ma pú Zwezi kwa cwəŋə tə yuu wa.

11

Zwezi zwı Zwerizalemə

(Matıə 21.1-11, 14-17, Likə 19.28-44, Zwan 12.12-19)

¹ Zwezi də v karbia tə vəli ba yí *Zwerizalemə. Ba twá Betəfazwe də
 Betani tian tə wa *oliviye tiàn paan tə səpuni nə ba le. Zwezi ma tun v
 karbia bələ. U swìn ba con, v wú: ² «Á vələ tiv tə nə wulə á yáá. Á nə zəzən
 á yí, á wá na bınabiə də ka vwə. Liù mama tə wà ka yuu jèń. Á kura ka á
 ja bà. ³ Yá liù nə bwe aba, v wú: “Bèè nə pın, á ma fwa ku?”, sə á swìn v
 con: “*Yuu-Tiu nə pià ka.” Á nə swìn nətu, ku tíú tə wá yá v pa á ja ka á
 bà yəbə síún síún.»

⁴ Ba nə vəli ba cígá nı bınabiə kàrá wa cwəŋə yuu, də ka vwə diè don
 mimii nə. Ba ma kuru ka. ⁵ Llà tə duən yà nə wulə lá bwe ba, ba wú: «Bèè
 nə á wulə á fwa? Bè yırı nə á ma kùrì bınabiə ka tə?» ⁶ Karbia tə ma le là
 tə nətu, Zwezi yà nə swìn ba con. Llà tə ma yá ba, ba vıi.

⁷ Ba jun bınabiə tə ba ja va, ba pa Zwezi nə. Ba tún ba gànàn bìnà tə yuu,
 Zwezi di v jèə. ⁸ Llà zənzən làrì ba gànàn cwəŋə tə wa. Ba duən də làrì tiàn
 vuran*f1*, ba nə za ba kárí wa. ⁹ Llà tə, ba nə wulə Zwezi yáá ba vəli, də
 ba tə, ba nə wulə v kwa, cərí ba kəni yu nə, ba wú:

«Ozana*f1* Yu *sàń nə! Yu wá fwa zəni liù tə yura, v nə biàn Yuu-Tiu yiri yuu wa! ¹⁰ Yu wá fwa zəni pàrì tə yuu wa, ku nə biàn! Yu wá fwa zəni nə nɪbɛɛ più *Davidə pàrì tə yuu wa, ku nə kùb piì ku biàn! Dun mɛ wa Yu sàń nə v con.»

¹¹ Ku kwa nə, Zwezi zua Zwerizalemə wa, v va Yu *diè tə wa. U nə ywàń wiən tə mɛ v zwè, tia tə yí tə. U dàń nan v də v karbia fugə bələ tə va Betani.

Zwezi ziri v kə kapırv don nə

(Matia 21.18-22, Likə 13.6-9, Zwakə 5.16-18)

¹² Ku tia nə pıri, Zwezi də v karbia tə nə naŋa Betani mánǵá tə wa, niən jin Zwezi. ¹³ U ni kapırv don yıjuna, ku yà nə jə vuran. U vɛli v ywàń, sə v ján v wá na bia ku yuu. Mánǵá tə, v nə yí tiú tə yura, vuran cici ya nə wulə, kapıra biw mánǵá yà tə nə wà yí yiri. ¹⁴ Zwezi dàń ma swìn kapırv tə con, v wú: «N kùb ba zin bia, sə liù dǵ!» U karbia tə ni ku tə, v nə swìn.

Zwezi diŋi baywələ v li Yu diè tə wa

(Matia 21.12-13, Likə 19.45-48, Zwan 2.13-17)

¹⁵ Ku kwa nə, Zwezi də v karbia tə yí *Zwerizalemə. Zwezi zua *Zwifə-ba Yu *diè dəwoo tə wa, v ga diŋi lià tə mama, ba nə yoli, də ba tə, ba nə yè, ku bwálí tə wa. U diŋi lià tə. U yigu ba tə nə lárí səbia*f1* tabılan, də ba tə, ba nə yoli nasara gunponi*f1* tə gwələ v di tia. ¹⁶ U ga kùb ba yá v pın liù mama zıŋa won v ja twá Yu diè tə wa v lɛ. ¹⁷ Ku kwa nə, Zwezi kàrì ba, v wú: «Ku púpúní Yu sagı tə wa, ku wú: “Ba wá bon à diè tə «luw dwíé tə mama yıjuni diè.»” Yá á mù janı ka á ma fwa ɲwına yisəgə bwálí!»

¹⁸ Zwezi kàrà tə yà zua lià tə zəni. Mánǵá tə, Zwifə-ba Yu *jonwana yun tián, də Yu nii *yənu tián nə ni ku mù təntə, v fən zua ba. Ba dàń pià nətv tə, ba nə wá twá ba ma pa ba gu Zwezi.

¹⁹ Dədəni nə yí, Zwezi də v karbia tə nan Zwerizalemə wa.

Á kənə á waa Yu nə wuuu

²⁰ Ku tia nə puri, jiju fuən fuən, Zwezi də v karbia tə nə twá cwəŋə tə, ba ni kapırv tə, də ku kua ku yí ku ŋunan. ²¹ Piyerə ma lıf ku tə, ku nə fwa dian tə nə, v ma swın Zwezi con, v wú: «Karnyına, ywàñ kapırv tə, n nə zırı n kə ku nə tə kua.» ²² Zwezi ma swın v karbia tə con, v wú: «Cígá mama, à swın ku á con: Á kənə á waa Yu nə! ²³ Lìù wàá paan con v swın, v wú: “Zàn lá n va, n tu muu wa.” Də v nə ba ku bèé v waa con, də v nə pın cígá də, ku tə, v nə swın tə me, sə ku tun, ku cígá wá tun nətv. ²⁴ Ku mù yırı nə, à ma swın á con, à wú: Á nə jun Yu á ga lòrì won v con, á kənə á waa də á ni ku won təntə. Á ga wá na ku won tə. ²⁵ Máná tə, á nə wulə á jènnì Yu, á nə jə yoo də lìù, sə á kwen ku, á li á mù də ku tíú pwéré wa. Á nə fwa ku nətv, á nyına Yu tə, v nə wulə Yu *sàñ nə, də v wá kwen á cuna tə, v li á mù də v mù pwéré wa. ²⁶ [Yá á dàñ nə vıga, sə á kwen yoo, á li á mù də lià tə pwéré wa, á nyına Yu tə də, v nə wulə Yu sàñ nə, wá vi, sə v kwen á də cuna tə, v li á mù də v mù pwéré wa.»]

Zwezi diàn tə naŋa yèn?

(Matıə 21.23-27, Likə 20.1-8, Zwan 2.18-21)

²⁷ Zwezi də v karbia tə kúbè pıf ba va *Zwerizalemə. Zwezi nə wulə *Zwifə-ba Yu *diè tə wa v vəli, máná tə nə, Yu *jonwana yun tián, də Yu nii *yənu tián, də Zwifə-ba *nəkwına vəli ba yí wá. ²⁸ Ba bwe wá, ba wú: «Diàn taa nə, n ma fwa yìèn tə tə? Wàà nə pın mú cwəŋə, sə n fwa tə?»

²⁹ Zwezi ma le ba, v wú: «À wá bwe aba yoo nədv. Á nə wàní á le nə, à də dàñ wá le aba. À wá man won tə nə pın, à ma fwa yìèn təntə. ³⁰ Wàà nə ken diàn Zwan jun wa, sə v lə lià níá wa, ku twá də Yu yırı tə? Ku yi Yu, nə à yèé ləzoni? Á nə wàá, sə á le nə!» ³¹ Ku pın, ba dàñ wulə ba tútùní duən, ba ga swın duən con, ba wú: «Nə nə le, nə wú: “Ku ya Yu nə ken

dìàn Zwan jun wa”, v wá bwe nəba, v wú: “Bèè dàń nə pín, á ma wà cígá v sugv tə nə pín?” ³² Yá nə ma wàrì nə le də, ku yí ləzoni nə ken dìàn v jun wa.» Ba swìn nətɔ, ba yà nə dəri lià tə fən yırı. Lià tə mama yà yèó də, Zwan yí Yu nii *sùsùnù cígá cígá. ³³ Ba dàń ma le Zwezi, ba wú: «Nə yəri.» Zwezi də ma swìn ba con, v wú: «À də bá swìn liù tə, v nə ken dìàn à jun wa, à ma fwa tə yìèn təntə.»

12

Diven tián kára vala wulunyina duən zwansisara

(Matia 21.33-46, Likə 20.9-19)

¹ Zwezi ma zàn v swìn *Zwifə-ba Yu *jonwana yun tián tə, də Yu nii *yənu tián tə, də ba *nəkwina tə con də zwansisara ka tə, v wú: «Bɛɛ don cwɛn v diven tián kára. U kíkari ka də dabwau. U kù gwàlú kapataw wa, sə ba ma kaɲi diven tián bia tə. Yá v dàń ga lwà vuun, sə ba ma cì kára tə nə. Ku kwa nə, v tì kára tə v yá vala duən jiàn wa, v ga va cwəŋə. ² Mánjá tə, diven tián bia tə koru nə yí, v tun tutunu don vala tə con. U pià v diven tián bia tə vàn don. ³ Mánjá tə, v nə yí lá, vala tə jin tutunu tə ba mà, ba pa v pií v víi də v jikurike. ⁴ Kára tə tíú kùb pií v tun tutunu don, ba mà v yuu ba kàrí, ba ga twin wá. ⁵ Kára tə tíú kùb pín tutunu don va, ba gua v mù təntə. Ba ga tun ku nyinyiga tùtùná zənzən duən yıra. Ba mà ba duən, ba gu ba duən.

⁶ Ku dàń yà ga bɛɛ nədu cici kára tíú tə con. U mù bɛɛ tə nə yí v biswənə. U dàń ma talukwa v tun v biú tə vala tə con. U dàń swìn v waa con, v wú: “Ba wá zílí à biú tə!” ⁷ Yá vala tə də swìn duən con, ba wú: “Á ywàŋá, v tə nə wá bà v tɪnɪ bwálí tə, v nyina tian kwa nə. Nə gwia wá, sə nə dàń ga ja kára tə.” ⁸ Ba dàń ma ja biú tə, ba gu wá, ba dɪlɪ v tɪɣɪ tə kára tə kwa con.»

⁹ Zwezi dàń ma bwe, v wú: «Bèè nə kára tə tíú dàń wá fwa? Ku yí, v wá

va v kára tə wa, v gu vala tə mama, v ga tì kára tə v kə lià duən jìàn wa.

¹⁰ Á kàrì Yu sagi tə wa, ba nə púpúní, ku wú:

“Kapan tə, dèlwèré tə yà nə viga ba dugv vàn nə, ku mù nə pìi ku jì diè
nigwancun wárí, ku yoo nə cà. ¹¹ *Yuu-Tiu nə ken, sə ku ya
nətu, yá ku yi yozəŋu ku pa nəba.” »

¹² Yu jonwana yun tián tə, də Yu nii yənu tián tə, də Zwifə-ba nəkwina tə
yà yèé də, zwansisara tə yi, Zwezi ma swìn ba mù con. Ba dān pìà, sə ba ja
wá. Yá ba dān yà nə dəri lià tə fən. Ba yá wá, ba ga vìi.

Ba dódón, sə ba pa Zwezi swìn v zigi Romə-ba pìú tə nə

(Matia 22.15-22, Lika 20.20-26)

¹³ *Zwifə-ba Yu *jonwana yun tián, də Yu nii *yənu tián, də ba *nəkwina
tun *Farizian-ba duən, də *Erodə kwa lià duən Zwezi con, sə ba ma ja v
dèñ nə də bwiə don. ¹⁴ Ba twi ba swìn v con, ba wú: «Karnyina, nə yèé də,
n yi cígá tíú. N ba liù yii dəri, n yáá nə tèlé də dun tə ləzwənə nə jə yiri.
Yá n ga biri Yu cwəŋə tə də cígá. Swìn burv nəba: Yu nii pun cwəŋə, sə nə
ŋwín, nə à yèé, sə nə dān ká ŋwín lanpoo, nə pa *Romə-ba pìú nəfarv tə
nə? Ku yi kálú, sə nə ŋwín ku mù naaa, nə à yèé ku wà mɛ?» ¹⁵ Yá Zwezi yà
yèé də, ba yi níó bələ tián. U ma swìn ba con, v wú: «Bèè nə pun á ma pìà,
sə á ja à dèñ nə? Á pian nə cinian səbikulv nədv, sə à jén.» ¹⁶ Ba ma ja ku
don ba ja bà, Zwezi dān ma bwe ba, v wú: «Wàà yuu də v yiri nə ba
púpúní yəbə?» Ba ma le wá, ba wú: «Romə-ba pìú nəfarv tə nə!» ¹⁷ Zwezi
dān ma swìn ba con, v wú: «Á ŋwíán ku tə nə yi Romə-ba pìú nəfarv tə
nyien, á pa wá, sə á ga ŋwín ku tə nə yi Yu nyien, á pa Yu də nə!» U liu tə,
v nə le ba tə gwárí ba.

Ka ti ka pìi ka bwin ka nan tə yuu wa bwiə

(Matia 22.23-33, Lika 20.27-40)

¹⁸ *Sadıııan-ba mù bırı dē, tıga bá pıı ba bwin ba naıa. Ba wa lıà duən dān twi Zwezi con, ba bwe wá, ba wú: ¹⁹ «Karnyına, *Moyizə púpúnı Yu *nii ku tē, v pa nəba, v wú: “Bēē nə tıga, v yá v kan nə, yá v dē v kan tē wà bìú lırı, v nyánú mē, sē v tı kadənu tē. U lıra bıa v nə, v ma tún dwıı v pa v zunv tē nə tıga tē nə.” ²⁰ Yá nubıa barpe duən yà nə wulə. Nəkwıa tē swe, v tı dē v tē wà bìú lırı. ²¹ Bələ tíú tē tı kadənu tē, v dē tıga dē v ba bìú jə. Ku tətə nə tun batwa tíú tē dē yıra, dē ba duən tē mē. ²² Kadənu tē dí nubıa barpe tē mē duən kwa nə. Yá v dē ba liú mama ga wà bìú duən nə lırı. ²³ Ba mē barpe tē jin wá, ba ma fwa ba kan. Ku mù tē yırı, diun tē nə tıga nə wá pıı ba bwin, wàà nə wá tun kan tē?»

²⁴ Zwezi ma le ba, v wú: «Á dwá á tıàn. Á nə yəri Yu sagı tē, á ma yəri Yu diàn tē dē yırı. ²⁵ Máná tē tıga nə wá pıı ba bwin ba nan, bara dē kana bá swe duən. Yá ba dān wá yà ndə *malıke nə Yu *sàń wa. ²⁶ Á wà kàrì ku tē, Yu nə swın Moyizə sagı tē wa, tıga ka pıı ka bwin ka nan tē yuu wa, naaa? U swın yoo tē, ku nə nan Moyizə nə tunı tē wa. Lá nə Yu swın Moyizə con, v wú: “À yı Yu tē, *Abərahame dē *Yızakə dē *Zwakəbə nə jònı.” »

²⁷ Zwezi ma swın v súrı lá, v wú: «Ku nətv bırı dē, Yu yı lıà tē, ba nə wulə mu wa Yu, v tà tıga Yu. Á dwá á tıàn mıámıán.»

Yu nii yoo tē, ku nə dwə tē mama

(Matıə 22.34-40, Likə 10.25-37, Romə tıán 13.8-10)

²⁸ Yu nii *yənu tíú don nı dē, Zwezi dē *Sadıııan-ba wulə ba tótònı duən. U yəni dē, Zwezi le ba zəni. U dān ma fàrú v yı v yıra v bwe wá, v wú: «Yu *nii yoo kwà nə dwə tē mama?» ²⁹ Zwezi ma le wá, v wú: «Nəń yoo ku tē, nə dwə tē mama. “*Yızərayelə-ba, á cuga! *Yuu-Tiu don təlél, dē ku nə tà Yu. U mù nə yı nə Yuu-Tiu. ³⁰ N mē, sē n sónı Yuu-Tiu, v nə yı n Yu dē n waa mama. N sónı ku tē nə zıən ku pa Yu nə. N bún Yu yoo máná mama. N kə n kajaıa mama n pın Yu nə.” ³¹ N ga nəń bələ nii nyıən: “N mē, sē n

sóní n yura liù, ndə n nə swə n tətə nətə. Yu nii yoo don kúbè təlá, ku nə dwə tə tə bələ tə.»

³² Yu nii yənu tíú tə ma swìn Zwezi con, v wú: «Karnyina, ku zìən. Ku tə, n nə swìn tə yì cígá cìcì: Yu yì nədù, yá yia duən təlá tə sùrí v mù nə.

³³ Ləzwənə mɛ, sə v sóní Yu də v waa mɛ. U mɛ, sə v sóní ku tə nə zìən ku pa Yu nə. U mɛ, sə v bún Yu nə máná mama. U mɛ, sə v kə v kajaŋa tə mama Yu nə. U mɛ, sə v sóní v yura liù ndə v tətə nə. Ku mù nə kúkwà ka gu vàná ka suru ka pa Yu nə, də ka ŋwán wiən yiri mama.» ³⁴ Zwezi nì də, v le də yənu, v dàn ma swìn, v wú: «N ba ŋúná də Yu pàrì tə.» Ku kwa nə, liù mama waa diàn yà kúbè wà yí, sə v kúbè bwe Zwezi bwiə don.

Kərisə yì più Davidə nàú, v ga yì v Yuu-Tiu də

(Matia 22.41-23.12, Likə 20.41-47)

³⁵ Zwezi nə wulə v kàrì lià *Zwifə-ba Yu *dìè wa, v dàn bwe bwiə tə tə: «Nətə nə Yu nii *yənu tiàn tə wàá ba swìn ba wú, *Kərisə v nə yì jonu tə, Yu nə kúrí, yì *Davidə nàú? ³⁶ Yu-*Siŋu tə cúé Davidə tətə yuu wa, v ga swìn, v wú: “*Yuu-Tiu Yu swìn à Yuu-Tiu con, v wú: «Bàá jèñ à jizən*fl* nə, də à ma kəni n duŋa n nɛɛ dèñ nə, sə n nɪŋa ba!» ” ³⁷ Də Davidə tətə nə ja Kərisə, v ma boŋə “Yuu-Tiu”, v dàn wá twá nətə, v ma kúbè ya v nàú də?»

Zwezi biri, sə lià tə cì ba tiàn nə də Yu nii yənu tiàn tə

Lià zənzən yà cuga Zwezi sùràn tə də pupoli. ³⁸ U swìn ba tə con, v nə kàrì tə, v wú: «Á cia á tiàn nə də Yu nii *yənu tiàn tə. Ba mù nə swə, sə ba zu gandan ba ja jijiri. Ba ga swə, sə ba jun ba jéré bwálá wa. ³⁹ Ba twá lá, ba kúrí gwələ tə, ba nə nən zəni, *Zwifə-ba *jéré dii tə wa. Ba jəni bwálá nəzəŋə nə, diŋə nəfaran wa. ⁴⁰ Ba vɪrì kadənə wiən, ba ga fwa yijunì ba ba zwè, ləzoni yáá con, sə ba ma biri də, ba yì ləzwənzəŋə. Yu wá buri ba bura, v ga cùgù ba míámíán.»

Piri tɛ kadɛnu don nɛ pin

(Likɛ 21.1-4, 2 Korɛntɛ tɛɛn 8.1-5)

⁴¹ Ku kwa nɛ, Zwezi jɛn Yu sɛbiu daka yikɛnɛ bwálí tɛ bian nɛ, *Zwifɛ-ba Yu *diɛ wa. Zwezi yɛ ywɛnɛ nɛtu tɛ, liɛ nɛ kɛni sɛbiu tɛ. Wiɛn tɛɛn yɛ pin sɛbiu zɛnzɛn. ⁴² Kadɛnu zuru don twi v tɛ sɛbibii bɛlɛ v kɛ lá. ⁴³ Zwezi dɛn ma bon v karbia tɛ, v swɛn ba con, v wú: «Cígá mama, à mù nɛ swɛn ku á con: Won tɛ, kan tɛ nɛ ken lá dáá, ku doni liɛ tɛ mɛ nyiɛn. ⁴⁴ Ba duɛn tɛ yi sɛbiu tɛ nɛ pàlí nɛ ba ken lá. Yá v mù dɛ v zuru tɛ mɛ, v ken ku tɛ mama, v yɛ nɛ jɛ, ku tɛ, v yɛ nɛ ma kuni v tɛɛn.»

13

Zwezi swɛn Yu diɛ tɛ cuna yoo

(Matɛ 24.1-2, Likɛ 21.5-6)

¹ Zwezi yɛ nɛ naɲa *Zwifɛ-ba Yu *diɛ tɛ wa máná tɛ nɛ, v karbiu tɛ don swɛn v con, v wú: «Karnyɛna, ywɛn Yu diɛ tɛ! Ku lwɛ zɛni! Ku ziɛn yii wa! Ku lwɛ dɛ kapana nɛfaran!» ² Zwezi ma le wá, v wú: «Dɛfaran tɛ tɛ, n nɛ na, tɛ mɛ wá tu tɛ pú dun don nɛ. Kapan nɛdu tɛtɛ bá pɛn ku don yuu wa. Tɛ mama míámíán wá lwá tia.»

Talɛkwa máná tɛ yoo

(Matɛ 24.3-14, Likɛ 21.7-19)

³ Zwezi jɛn *oliviye tɛɛn paan tɛ yuu wa. Ku paan tɛ wulɛ *Zwifɛ-ba Yu *diɛ tɛ yáá con. U karbia Piyɛrɛ dɛ Zwakɛ dɛ Zwan dɛ Andɛrɛ cici yɛ nɛ wulɛ dɛ wá, ba bwe wá, ba wú: ⁴ «Man máná tɛ, ku nɛ wá tun n biri nɛba, dɛ won tɛ, ku nɛ yi mumunu, ku nɛ biri máná tɛ, tɛ wiɛn tɛntɛ mama nɛ wá bà.»

⁵ Zwezi ma le ba, v wú: «Á cia á tɛɛn nɛ, sɛ liù mama dɛn ká gɛgarɛ aba.

⁶ Lià zənzən wá ja à yiri ba bà. Ba liù mama ga wá swìn, ɔ wú: “À mù nə yi *Kərisə!” Yá ba wá gɔgarɪ lià zənzən. ⁷ Á nə nì kùù ɲwen də ku bwələ, á nə nì kùù ɲwen də ku ɲúná, fən dàn ká ja aba. Nətu nə ku mə, sə ku tun, yá ku ga tə tà luu zaɲu nə. ⁸ Dwíó tə luu mama wa wá ta, tə zɪɣɪ duən nə. Yá payuu wá ta ku zɪɣɪ ku don payuu nə. Tia wá səsəgi bwálá kapupu nə, niən də ga wá yà lá. Ku wá nyin ndə kapuə pùé yáá nə zàn ka yì, sə ɔ lura.

⁹ Á cia á tiàn nə! Lià wá ja aba, ba ma b̀̀r̀̀i bura. Ba wá mà aba də fɪfɪran *Zwifə-ba *jéré dii wa. Ba wá ja aba, ba ja va yáá tiàn, pìú nəfaru tə nə lɪ ɔ tún, də pègá yáá con à mù yiri, sə á swìn ku tə, á nə yèé á bɪri ba. ¹⁰ Yu suywánú tə mə, sə ku mù nə dé yáá ku swìn ku bɪri luu tə mə nə, ku kwa nə, tə yìèn tə wá bà. ¹¹ Yá mánjá tə nə, ba nə wá ja aba, sə ba ma b̀̀r̀̀i bura, ku tə ba tə, á nə wá swìn, á dànà ká dé yáá á pa, ku mù yoo ja aba. Ku mánjá tə wa, sə á swìn s̀̀r̀̀àn tə nə wá bà á nii wa, tə nə ba á mù naɲa, tə yi tə naɲa Yu-*Siɲu tə yiri.

¹² Lià wá ja ba nubia ba pa, sə ba gu, yá bia nyina-ba də wá tun ku nyinyɪga də ba bia. Bia wá zàn ba zɪɣɪ ba nyina-ba nə, ba gu ba. ¹³ Lià tə mama wá dún aba, à mù yiri. Yá liù tə, ɔ nə wá ja pínú, ɔ zɪɣɪ ɔ diàn ku yoo tə, ku va ku zwè, ku tiú wá na mu tə, ku nə ba zwè Yu con.

Wokukwɪun tə Yu nə zɪni

(Matia 24.15-28, Likə 17.20-37, 21.20-24)

¹⁴ Á wá na wokukwɪun tə nə c̀̀g̀̀à, də ku wulə bwálí tə nə, ku nə wà mə. (Sə liù tə, ɔ nə kàr̀̀i, z̀̀r̀̀i ɔ yira!) Ku mánjá tə wa, sə lià tə, ba nə wá yà Zwide nagwanaa con, dəri ba di pɛen. ¹⁵ Liù tə, ɔ nə wá yà dəyuu wa, kùù dàn ká cú, ɔ dàn ká zu ɔ diè, ɔ ti ɔ zɪla. ¹⁶ Yá liù tə də, ɔ nə wá yà kárí wa, dàn ká pìi ɔ va sàń ɔ ti ɔ gànù don. ¹⁷ Ku wá yà lɛɛ mánjá tɛntə wa, ku pa kana tə nə, ba nə jə pwíí, də ba tə nə, bia nə ɲwà ba nyuni nə! ¹⁸ Á lòr̀̀i Yu, sə tə mù càn tɛntə dàn ká yí yɪdun wa. ¹⁹ Ku mù dian tə nii nə, càn tə wá

doni càn tə mə nə yɪ lá. Ku nə zɪɡɪ mánǵá tə, Yu nə fwa luv, woyiri nətu tə wà twi, yá càn yiri təntə də kúù bá bà abada. ²⁰ *Yuu-Tiu nə wà dian tə nii lɪ v ga ga, liù mama yà bá jon v mu. Yá v dǎn lɪ tə nii v ga ga, v là tə, v nə kúrí, sə ba ya v nyiən tə yiri. ²¹ Liù dǎn nə swìn á con, v wú: “Á ywǎnǵá, *Kərisə wulə yəbə!”, nə à yèé: “Á ywǎnǵá, v wulə lá con!” Á dǎnà ká sè ku tíú nii. ²² Kunkun Kərisə-ba də kunkun nii sùsùnà wá bà. Ba wá tun yikunu diàn muminan də yomulan. Də ku nə wáá, ba wá ɡɪɡarɪ là tə tətə, Yu nə kúrí. ²³ Á mù dǎn ya cia á tiàn nə! À dí yáá à man tə à buri aba.

Ləzwənə-Biu túrí tə yoo

(Matia 24.29-31, Likə 21.25-33)

²⁴ Ku mánǵá tə nə, càn təntə kwa nə, yìèn zənzən wá tun: Yıcau tə wá jì yikunu. Cànà tə kúù bá ja poni. ²⁵ Kaculace wá nan lanworu wa tə tu. Yá diàn tə, tə nə wulə lanworu tə wa, də wá gugurə. ²⁶ Ba dǎn wá na *Ləzwənə-Biu*f1* tə bakwan tə wa, də v biàn də diàn tə nə dáá, də dun. ²⁷ U wá tun *malike luv sapara bania tə nə, luv yee tə mə nə, sə ba kə là tə, Yu nə kúrí, tə duən nə.»

Kapırv yuu wa kàrà

(Matia 24.32-35)

²⁸ Zwezi kúù swìn, v wú: «Á nəŋə yoo tə, à nə pìà, sə à twá kapırv tə kàrà tə nə, à swìn: Mánǵá tə nə, ku nəe tə nə yɪ wobwalan, yá ku ga twè vuran, á yèé də, sii bwələ. ²⁹ Mə ku yɪ nətu, də á nə nɪ tə wiən təntə, à nə swìn tə yoo, á mə, sə á lwarɪ də, *Ləzwənə-Biu*f1* túrí tə bwələ. U wulə cwəŋə wa, v yí v zwè. ³⁰ Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Ku yoo təntə wá tun, də zèn là tə mama, ba nə wulə tia yuu wa, tə wà tɪ ba zwè. ³¹ Lanworu də tia mə wá jén, yá à sùràn tə mù bá jén, abada!»

Yu cici nə yèé luv zaŋv mánǵá

(Matia 24.36, 42, Likə 12.40-38)

³² «Lìù mama yəri dun tə, nə à yèé máná tə, yìèn təntə nə wá tun. *Malike tə Yu *sàń nə, də Yu-Biu*fl* tə tətə yəri ku. À nyina Yu cici nə yèé. ³³ Á cia á tiàn nə, á dànà ká dwè, á nə yəri máná tə ku nə wá tun yırı. ³⁴ À vèru də à ka pìi ka bà wá yà nətɔ: Bɛɛ don vələ cwəŋə. U nan v yá v sàń v pa v tètònà nə. U pın ba lìù mama tutuŋi. Yá v ga swìn lìù tə nə cì mimii tə nə, sə ku tíú sùrú v yía zəni. ³⁵⁻³⁶ Á dān sùré á yía zəni, á nə yəri máná tə, diè tíú nə wá pìi v bà yırı. U nə pìi v bà, v di á yuu, v wà mɛ, sə v na aba, də á dwè. U túrí tə wàá dədəni ku yanı, nə à yèé titın kwɔn nə, cəbia kurə máná wa, nə à yèé jɔv nə. ³⁷ Ku tə à nə swìn á con yəbə, ku mù nə à swìn lià tə mɛ con: Á sùré á yía!»

14

Lìà vurɔ, sə ba gu Zwezi

(Matia 26.1-5, Likə 22.1-2, Zwan 11.47-53)

¹ Ku ga dian bələ, sə *Pakə cànà tə dó. Ku máná tə wa nə, *Zwifə-ba tə yáá dó dipen tə, ku nə ba sabwarı keni. *Zwifə-ba Yu *jonwana yun tián, də Yu nii *yənu tián yà pìà, sə ba tun yía swian, ba ja Zwezi ba gu. ² Ba yà swìn də duən, ba wú: «Nə wà mɛ, sə nə ja wá cànà tə máná wa, sə gurəgurə dān ká zān lalɔv tə tətəŋi wa.»

Kan don lwá turalı nuga Zwezi yuu wa

(Matia 26.6-13, Likə 7.36-50, Zwan 12.1-8)

³ Zwezi yà wulə Betani nə, Simon tə, v yà nə yı dayarɔ, diè wa. Máná tə wa, v wulə v dó, kan don zua. U yà jə pìù kapan kunkoli, ba nə boŋə “alıbatırı.” Turalı nuga yà wulə ku wa, ku yı ba fwa narədə paa tətə, yá ku kwənə də ga dáá. U lwə kunkoli tə, v ti turalı nuga tə v lwá Zwezi yuu wa.

⁴ Ku wà ywání yi ku pa là tà duən yà nè jèé lá, yá ba dàń swìn duən con, ba wú: «Tírali nuga ku tà ka cùgè tà ba dèń jə. ⁵ Ba yà wàá ku ba tì ba yè cínian sèbikulan*f1* biətwa, ba pín sèbiu tà zura nè.» Ba lɔja dàń zàn zəni kan tà yuu wa. ⁶ Yá Zwezi swìn ba con, u wú: «Á yaga wá sənɓwen. Bèè yiri nè á ma cùgà u pùé nè? Ku tà, u nè fwa u pa nè, tà zìən. ⁷ Zura wulə də aba mánjá mama. Á wàá ba zəni á fwa mánjá tà, á nè swə. Yá à mù ga bá ya də aba mánjá mama. ⁸ U fwa u diàn maɲa. U manwarì u lwé tírali nuga à yira nè, sə u ma kwen tà, tà nè wá zu libəri wa yiri. ⁹ Cígá mama, à mù nè swìn ku á con: Bwálí tà mama wa, ba nè wá swìn Yu suywánú tà luv mama wa, ba wá man ku tà, kan wà tà nè tun, sə ba ma líí u nè.»

Zwidasə ken sírí, sə u ja Zwezi u pa u duɲa nè

(Matia 26.14-16, Likə 22.3-6)

¹⁰ Yisəkariyotə Zwidasə, Zwezi karɓia fugə bələ tà wa liù don, dàń vèli u swìn *Zwifə-ba Yu *joɲwana yun tiàn tà con də, u mù pià, sə u kə Zwezi ba jìàn wa. ¹¹ Ba nè nì ku nətɔ, ku poli ba pùé. Ba dàń ga swìn də, ba wá pa wá sèbiu. Zwidasə dàń yà wulə u pià cwəɲə nəzəɲu, sə u ma kə Zwezi ba jìàn wa.

Zwezi də u karɓia tə dó Pakə cànà wodiu

(Matia 26.17-25, Likə 22.7-13, 21-23, Zwan 13.21-30)

¹² Ku yi cànà tà təntən dun tà nè, *Zwifə-ba nè dó dipen tà, ku nè ba sabwarì keni. Ku dun tà nè, ba yàá gu pabii, sə ba ma fwa *Pakə cànà wodiu.

Ku mánjá tà wa, Zwezi karɓia tə bwe wá, ba wú: «Yèn nè n pià, sə nè va nè tanì Pakə cànà wodiu?» ¹³ Zwezi dàń ma tun u karɓia bələ, u ga swìn ba con, u wú: «Á vələ *Zwerizalemə wa. Á wá jəri bɛɛ də u zɪɲa níá kwàrá, sə á pú ku bɛɛ tə kwa. ¹⁴ Bwálí tà, u nè zua, sə á swìn diè tà tíú con, á wú:

“Karnyuna bwe, sə v jén diè tə, v də v karbia tə nə wá dé Pakə cànà wodiū ka wà tə, wa yèn?” ¹⁵ U dān wá buri aba dəyuu diè nəfaru don, də ba kwen ka də zula, tə nə mɛ. Mə lá nə á wá tanı nə cànà tə wodiū.» ¹⁶ U karbia tə vəli tiu tə wa, ba ni tə yìèn tə, ndə Zwezi yà nə man v buri ba nətu tə. Ba dān ga tanı Pakə cànà wodiū tə lá nə.

¹⁷ Máná tə dədəni nə yí, Zwezi twi də v karbia fugə bələ tə. ¹⁸ Máná tə, ba nə jèń, ba wulə ba dé tə, Zwezi swìn, v wú: «Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Á mù lià tə, á nə wulə á dé də nə, á liù don wá ja nə v pa.» ¹⁹ U karbia tə mɛ pwíi cùgù, yá ba dān ga wulə wá, ba bwe duən dèń nə, ba wú: «Ku ya à mù, naaa?» ²⁰ Zwezi ma le ba, v wú: «Ku yi á mù fugə bələ tə wa liù don nə. Ku tíú də twá v kuli v dipen tə də nə zuŋa nədu tə wa.

²¹ *Ləzwənə-Biu*f1* wá ti, ndə ku nə púpúní Yu sagı tə wa nətu tə. Yá ku dān wá yà càn ku pa liù təntə nə, v nə wá ja Ləzwənə-Biu tə v pa. Ba yà nə wà ku bæ tə liri, ku yà kukwa.»

Yuu-Tiu nimarv wodiū tə yoo

(Matia 26.26-30, Likə 22.14-20, 39, 1 Korəntə tián 11.23-26, 10.16-17)

²² Máná tə wa, ba nə wulə ba dé, Zwezi ti dipen, v kə Yu lèè ku yiri. Ku kwa nə, v fva fva ku, v pa v karbia tə nə, v ga swìn ba con, v wú: «Á jonə ku tə, ku yi à yira tə nə!» ²³ Ku kwa nə, v ti diven wùrú zuŋa, v kə Yu lèè ka yiri, v ga ti ka v pa ba. Ba mɛ nyua. ²⁴ Zwezi swìn ba con, v wú: «Ku tə yi à mù jana nə. Jana təntə nə buri á də Yu *nimarv tə. Jana təntə nə wá nan, lià zənzən yiri. ²⁵ Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: À kúù bá nyun diven ku tə, ku ja vələ dun tə, à nə kúù wá nyun ku Yu *sàn nə.»

²⁶ Ku kwa nə, ba nun cànà tə nuŋi, ba ga zàn ba va paan tə yuu wa, ba nə boŋə “*oliviye tián paan.”

Zwezi buri də, Piyerə wá swìn də, v yəri wá

(Matia 26.31-35, Likə 22.31-34, Zwan 13.36-38)

²⁷ Zwezi swìn v karbia tə con, v wú: «Á mama wá vɪ nə á dɔɡv. Ku púpóní Yɪ sagɪ tə wa, ku wú: “À wá gu payɪrv tə, pee tə wá laga duən yáá nə.”

²⁸ Yá mánjá tə wa, à nə wá pìí à bwin à nan, ku kwa nə, à wá va à diàn aba Galile nagwanaa wa.» ²⁹ Piyerə ma swìn v con, v wú: «Lìà mama nə swə ba vɪ mú ba dɔɡv, à mù bá mú vɪ à dɔɡv.» ³⁰ Zwezi ma le wá, v wú: «Cígá mama, à mù nə swìn ku n con: Zèn tutun ku tə tətə mama, də cabɪv tə wà kwi nəɛ bələ, n wá ten nəɛ batwa də, n yəri nə.» ³¹ Piyerə ma kwən v swìn v kə yɪ nə, v wú: «À bá swìn mama də, à yəri mú, də ku nə swə ku yɪ, à wá tɪ də mú.» U karbia tə duən tə də swìn ku mù yoo nədv təntə.

Zwezi jun Yɪ Zwesemane nə

(Matə 26.36-46, Likə 22.39-46, Zwan 18.1)

³² Ku kwa nə, Zwezi də v karbia tə dān vəli ba yí bwálí tə, ba nə bonə “Zwesemane.” Zwezi swìn v karbia tə con, v wú: «Á jənə yəbə, də à vələ yáá, sə à jun Yɪ.» ³³ U jun Piyerə də Zwakə də Zwan, v ja va yáá. Yá fən də pucvni wulə tə zwɪ wá. ³⁴ U dān ma swìn ba con, v wú: «Tian pucvni súé nə. Á jənə yəbə, á dānà ká dwè!» ³⁵ U dān ma va yáá mancɪn, v tu tia v yáá yuu, v ga lòrì Yɪ, v wú: «Ku yà nə wàá, sə càn mánjá ka tə va yɪŋuna ku yá nə.» ³⁶ U swìn, v wú: «Baba, à nyina, wiən tə mɛ wàá tə tuŋa n con nə. Pa, sə yacara tətə twiən tə yá nə. Yá ku nə tà, sə ku tun, ndə à mù nə pìà nətv, ku yɪ, sə ku tun ndə n mù nə nə pìà nətv tə.»

³⁷ Ku kwa nə, v pìí v bà v karbia batwa tə con, də ba dwè. U ma bwe Piyerə, v wú: «Simon, n dwè naaa? N wà wàní n sùrí n yía, n diàn nə lugu nədv də tətə? ³⁸ Á sùré á yía, á ga lòrì Yɪ, sə v san aba, sə *Sitana dān ká wàní aba, v dádén, sə v yigu, v pa á tun yokukwɪvn. Ləzwənə pubuŋa mù yáá pìà, sə ku fwa zəni, yá v yura ga ba diàn jə ku fwa ku.»

³⁹ U kùb le v va yɪŋuna, v lòrì Yɪ, v tə ga bwé tə sùràn təntə tətə. ⁴⁰ U ga kùb pìí v bà v karbia tə con. U kùb yí də ba dwè, ba wàrí ba yía ba sùrí

dwian tə yiri. Ba yà kùbè yəri yoo tə, ba nə wá swìn v con. ⁴¹ U nə pìi v bà ku batwa tə nə, v swìn ba con, v wú: «Á tə yi á tógé á dwè? Ku me nətɔ! Máná yí. Á nənə, ba wá ja *Ləzwənə-Biu*f1*, ba kə cuna lià tə jìàn wa. ⁴² Á zaŋa yu nə, nə virə! Á nənə, bɛɛ tə nə wá ja nə v pa, tə bwélé yəbə.»

Zwezi janv tə yoo

(Matia 26.47-56, Likə 22.47-53, Zwan 18.2-12)

⁴³ Zwezi yà tə wulə v swìn, lala də Zwidasə yí. U də yà yi v karbia fugə bələ tə wa liù don. Ləlvə yà wulə v kwa də ba jìàn kwatara siàn də dangwələn. Ba yi *Zwifə-ba Yu *jonwana yun tiàn tə, də Yu nii *yənu tiàn, də ba *nəkwina tə yà nə tun ba. ⁴⁴ Zwidasə, bɛɛ tə nə wá ja Zwezi v pa tə, biri lià tə nətɔ tə, v yà nə wá fwa: «Bɛɛ tə, à nə wá ja à kukwalɪ*f1* tə, mə v mù nə, á nə pià. Á jana wá, á cia v nə zəni.» ⁴⁵ Máná tə Zwidasə nə yí, lala də v fàrú v yí Zwezi yira, v ga swìn v con, v wú: «Karnyina!» U dàñ ga kukwalɪ wá. ⁴⁶ Ba duən tə dàñ ma ja Zwezi.

⁴⁷ Yá karbia tə yà nə wulə lá tə wa liù don curɪ v kwatara siù, v ma za Yu jonwana yun tiàn nəkwia tə tutɔnɔ zun v gwənə. ⁴⁸ Zwezi swìn ba con, v wú: «Á twi də kwatara siàn də dangwələn, sə á ma ja nə, ndə à yi ŋwìàn tə, à nə gwi lià. ⁴⁹ Dun mama, à yà wulə də aba, à yà kàrì lià *Zwifə-ba Yu *diè tə wa, á ga wà nə jun. Yá ku tə dàñ tun, sə ku tə nə púpúní Yu sagɪ tə wa nii ma sú.» ⁵⁰ U karbia tə me dàñ yá wá, ba ga dəri. ⁵¹ Balandurɔ don yà púé Zwezi kwa. Ganyav ciɪ nə v yà bıbarɪ. Lià tə yà pià, sə ba ja wá, ⁵² yá v pìrú v jon, v dɔgɔ ganyav tə, v ga dəri də v yaswələ.

Zwezi wulə Zwifə-ba yun tiàn tə, ba nə b̀r̀r̀i bura yáá con

(Matia 26.57-68, Likə 22.54-55, 63-71, Zwan 18.12-14, 19-24)

⁵³ Lià tə jun Zwezi, ba ja va *Zwifə-ba Yu *jonwana yun tiàn nəkwia tə sàñ. Yu jonwana yun tiàn tə, də Zwifə-ba *nəkwina tə, də Yu nii *yənu

tián tǎ yà kun ku bwálí tǎntǎ nǎ. ⁵⁴ Piyerǎ yà púó Zwezi kwa yǐnǎ. U zua Yu jonwana yun tián nǎkwia tǎ dǎwoo wa. U jǎé lantǎ dǎ Yu *diè lià tǎ nǎ cǐ ka nǎ, v ywèrǐ mǎn.

⁵⁵ Yu jonwana yun tián tǎ, dǎ yun tián tǎ duǎn mama, ba nǎ bǐrǐ *bura tǎ, yà pià yoo, sǎ ba kǎ Zwezi yuu wa. Ba yà pià, sǎ ba gu wá, yá ba ba yoo mama na. ⁵⁶ Lià nǎ dáá yà kun kun kun ba kǎni Zwezi nii nǎ, yá ba níó yà ba duǎn twá. ⁵⁷ Ba duǎn dǎn ma zǎn ba kuna kun kun tǎ tǎ, ba kǎ v nii nǎ, ba wú: ⁵⁸ «Nǎ nǐ dǎ, v swǐn, v wú: “À wá mà Zwifǎ-ba Yu diè ka tǎ, lià nǎ lwè. Dian batwa nii nǎ, à wá lwà ka don, ka nǎ bá yà lǎzoni nǎ lwè.” »

⁵⁹ Yá dǎ ku mù yoo tǎntǎ mǎ, ba níó yà tǎ ba duǎn twá.

⁶⁰ Yu jonwana yun tián nǎkwia tǎ dǎn ma zǎn lià tǎ mǎ yáá nǎ, v bwe Zwezi, v wú: «N ba yoo le, naaa? Bèè nǎ lià ba tǎ swǐn, ba kǎni n yuu wa?»

⁶¹ Yá Zwezi púó v nii, v ga ba yoo swǐn. Yu jonwana yun tián nǎkwia tǎ kúù bwe wá, v wú: «N yi *Kǎrisǎ tǎ, v nǎ yi Yu tǎ, ba nǎ bwi, v nǎ biú naaa?» ⁶² Zwezi ma le, v wú: «À mù nǎ yi wá. Á ga wá na *Lǎzwǎnǎ-Biu*f1*, dǎ v jǎé Yu tǎ, v nǎ wulǎ tǎ mǎ yuu wa, juzǎn*f1* nǎ. Á wá na wá dǎ v naǵa lanworu bakwan tǎ wa, v biǎn.»

⁶³ Yu jonwana yun tián nǎkwia tǎ dǎn ma ciru v gǎnǎ dǎ lǐǵa, v ga swǐn, v wú: «Nǎ kúù ba lià pià, sǎ ba buri nǎba yoo don. ⁶⁴ Á nǐ, v nǎ swǐn v twǐn Yu nǎtu. Bèè nǎ á buǵa ku yuu wa?» Ba mǎ dǎn ma swǐn dǎ, v mǎ, sǎ ba bǐrǐ v bura, sǎ ba gu wá. ⁶⁵ Ba duǎn dǎn ga pi mumǎn ba lwá Zwezi yuu wa. Ba pú v yíá nǎ, ba mà wá dǎ jǐgungulǎ, yá ba ga swǐn v con, ba wú: «Lwarǐ liù tǎ nǎ fwa mú ku tǎ!» Yu diè lià tǎ nǎ cǐ ka nǎ tǎ jun Zwezi, ba faru v pǐpara nǎ.

Piyerǎ swǐn dǎ, v yǎri Zwezi

(Matǎ 26.69-75, Likǎ 22.56-62, Zwan 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Piyerǎ yà tǎ nǎ wulǎ dǎwoo tǎ wa, dǎ nǎn Yu *jonwana yun tián

nəkwia tə tutunbua nə v yí. ⁶⁷ U ni Piyerə, də v wulə v ywèrì mən tə, v ywàñ wá zəni, v ga swìn v con, v wú: «N mù, n də yà wulə də *Nazaretə Zwezi tə.» ⁶⁸ Yá Piyerə dàñ ten, v wú: «À yəri ku tə, n nə wulə n swìn tə, à ba ku dèñ nèn.» U nə zàn v nan dəwoo tə wa, v zu kwélá wa, cabu nə ku kwi.

⁶⁹ Yá tutunbua tə nə ni wá kúù zàn v swìn là tə, yà nə wulə lá tə con, v wú: «Bɛɛ wà tə yí ba wa liù don.» Piyerə ma kúù ten ku. ⁷⁰ Ku fwa mɛ, də là tə, ba nə wulə lá, tə kúù swìn Piyerə con, ba wú: «N də cígá yí ba wa liù don, n də nə yí Galile tíú tə yí.» ⁷¹ Piyerə dàñ ma dù, v wú: «Sə Yu cùgè nə, də à nə kuní. À dùè də, à yəri bɛɛ tə, á nə swìn v yoo.» ⁷² Ku mánjá tə nə, də cabu tə kúù kwi nɛɛ bələ nii nə. Piyerə dàñ ma líi ku tə, Zwezi yà nə swìn v con, v wú: «Də cabu tə nə wà kwi nɛɛ bələ, n wá ten nɛɛ batwa də, n yəri nə.» U dàñ ma wulə v kwi.

15

Ba ja Zwezi, ba va Pilatə yáá con

(Matia 27.1-2, 11-14, Likə 22.66-71, 23.1-5, Zwan 18.28, 33-38)

¹ Jju fuən fuən, *Zwifə-ba Yu *joŋwana yun tián, də ba *nəkwina, də Yu nii *yənu tián, də yun tián tə duən mɛ, ba nə bùrì *bura tə, kun duən nə, ba vuv, sə ba na won tə, ba nə wá ma fwa Zwezi. Ba jun wá, ba vwa ba ja va ba pa *Pilatə nə. ² Pilatə dàñ bwe wá, v wú: «N mù nə yí Zwifə-ba pìú tə?» Zwezi ma le wá, v wú: «Mə ku yí nətɔ, ndə n nə swìn tə!» ³ Yu joŋwana yun tián yà jə yìèn, ba ja ziga Zwezi nə. ⁴ Pilatə ma kúù kwen v bwe wá, v wú: «N nèn yìèn tə, ba nə kəni n yuu wa! N bá sugu jə?» ⁵ Yá Zwezi kúù wà yoo mama le, ku pa ku gwárí Pilatə.

Ba bùrì Zwezi bura, sə ba gu wá

(Matia 27.15-26, Likə 23.13-25, Zwan 18.39-19.1, 4-16)

⁶ *Pakə cànà mama nə yí, *Pilātə yáá dugu bán diè liù don, wà tə lià tə mama nə yáá lòrì, sə v dugu. ⁷ Bɛɛ don, ba nə boŋə Barabasə, yà wulə bán diè wa. U yà wulə lá də lià duən, v də ba nə sugu lià, ba kə *Romə-ba yáá tián tə nə, máná don wa, yá ba ga gu liù yuri. ⁸ Laluv tə dān ma di Pilātə con. Ba ma lòrì wá ku tə, v yáá nə fwa v pa ba Pakə cànà máná mama wa, sə v fwa ku v pa ba. ⁹ Pilātə ma bwe ba, v wú: «Á pià, sə à dugu *Zwifə-ba piú tə naaa?» ¹⁰ U yà yèé Yu *joŋwana yun tián tə nə ja Zwezi ba bà v con tə dēn. Ba pin wá Zwezi, ba yà nə jə wugwuv də wá tə yuri.

¹¹ Yá Yu joŋwana yun tián tə sugu laluv tə, sə ba lòrì Pilātə, sə v dugu Barabasə mùú. ¹² Pilātə ma kùb bwe lià tə, v wú: «Bèè nə á dān pià, sə à ja v tə, á nə ma boŋə “Zwifə-ba piú” tə, à ma fwa?» ¹³ Ba ma le wá, də ba cèrí, ba wú: «Pa, sə ba paa wá dagarv yuu wa!» ¹⁴ Pilātə ma bwe ba, v wú: «Bèè yokukwuv nə v fwa?» Yá ba ku kwen ba cèrí, ba kə yu nə, ba wú: «Pa, sə ba paa wá dagarv yuu wa!» ¹⁵ Pilātə yà pià, sə v poli laluv tə pùé, v dān ma zàn v dugu Barabasə, v pa ba. Ku kwa nə, v pin ba mà Zwezi də fifiran, v ga ti wá v pa, sə ba paa wá dagarv yuu wa.

Pamana muŋa Zwezi

(Matia 27.27-31, Zwan 19.2-3)

¹⁶ Pamana tə jun Zwezi, ba ja zu yáá tíú tə dəwoo wa, bura diè tə nə wulə lá. Ba dān ga bon ba duən pamana tə mɛ. ¹⁷ Ba ti gansian mwin, ba ma zu Zwezi, ba sv casvran yupuu, ba tún v yuu wa. ¹⁸ Ba dān ga wulə ba jònì wá, ba wú: «Nə jònì mú, *Zwifə-ba piú!» ¹⁹ Ba dān ga mà v yuu nə də mu. Ba pi mumian ba lwá v yuu wa. Ba dān ga toli ba nadwana yuu, ba kwé tia v yáá con. ²⁰ Ba nə mun wá ba zwè, ba li gansian mwin tə, ba ga kùb pií ba zu wá v tətə ganan tə. Ku kwa nə, ba jun wá ba va, sə ba paa dagarv yuu wa.

Ba paa Zwezi dagarv yuu wa

(Matia 27.32-44, Likə 23.26-43, Zwan 19.17-27)

²¹ Máná tə, Zwezi də pamana tə nə wulə cwəŋə wa, ba jəri bæe don, ba nə boŋə Sirenə Simon. U yɪ Alekəzandərə də Rifisə*fl* nyina. U yà yɪ u naŋa u kára wa. Pamana tə kálú ba pa u zɪn Zwezi dagarv tə. ²² Ba jɪn Zwezi ba ja va bwálí don, ba nə boŋə “Goləguta.” Ku dèñ nə yɪ “yuzvŋa bwálí.” ²³ Ba yà pià, sə ba pa wá diven, ba nə gúlí yacara tiú, ba nə boŋə “mirə” tə wa, yá Zwezi viga.

²⁴ Ku kwa nə, ba paa wá dagarv tə yuu wa. Ba tá kwé ba ma tara u ganan, sə ba na ku tə, ba liù mama nə wá ti. ²⁵ Ba paa wá juɔ lugu nuɔv máná wa. ²⁶ Dav tə yuu, ba ken púpúná duən lá nə, tə nə biri won tə, ku nə pɪn, ba ma gu wá. Ku púpúní, ku wú: “*Zwifə-ba piú.” ²⁷ Ba paa ŋwina bələ duən, ba nə gwi lià, ku máná tə wa ku bwálí təntə nə də Zwezi. U don yɪ u jizən yuu, u don tə yɪ u jigwiə yuu. ²⁸ [Ku tun nətu, sə ku tə nə púpúní Yu sagi tə wa, nii ma sú: «Ba gəlì wá ba kə yolwanfwana wa.»]

²⁹ Lià tə, ba nə twá lá, ba le yàá vuvugu ba yuu, ba ga twɪn wá: «Həyi! N mù liù tə, n yà nə pià, sə n mà Zwifə-ba Yu *dìə tə, n ga lwà ka don dian batwa nii nə. ³⁰ N tətə dān jon n tiàn! Nan dagarv tə yuu n cú.» ³¹ Zwifə-ba Yu *joŋwana yun tiàn tə, də Yu nii *yənu tiàn tə də yà muŋa Zwezi, ba ga swɪn duən con, ba wú: «U wàá lià duən u joŋə, yá u wàri u tətə u joŋə. ³² U mù liù tə, u nə wú, u yɪ *Kərisə tə, u nə yɪ *Yızərayelə piú, u dān nan dagarv tə yuu u cú síún. Nə nə nɪ ku mù təntə, nə dān wá kə nə waa u nə.» Lià tə, ba yà nə paa Zwezi səpuni nə də yà twɪn wá.

Zwezi tian tə yoo

(Matia 27.45-56, Likə 23.44-49, Zwan 19.28-30)

³³ Yikunu púé tia tə mɛ nə, ku nə zɪɔ yɪcav lugu fugə bələ máná, ku ja va dədəni lugu batwa. ³⁴ Yá lugu batwa máná nə yí, Zwezi bubwi u kə yu nə də u luv sugv, u wú: «Eloyi, Eloyi, lama sabatani?» Ku dèñ nə yɪ: «À Yu, à

Yu, bènə pɪn, n ma vɪ nə n dʊɡʊ?» ³⁵ Llà tə duən yà nə wulə lá nì v kori, ba ga swìn, ba wú: «Á cuga, v boŋə Yu nii *sùsùnnù Eli.» ³⁶ Ba liù don dəri v va v tì canfɪnstɔ, v lə diven nyunv wa. U tì ku v vwa mɪv nii nə, v làrì Zwezi nə, sə v nyv. U ga swìn, v wú: «Á zɪga, nə wá na də, Eli nə wá bà v cú wá dagarv tə yuu.» ³⁷ Yá Zwezi bubwi v kə yu nə, v mu ga zwè. ³⁸ *Zwifə-ba Yu *dìè tə wa, mimii gànù zɪɡɪ yu nə, ku cɪɾɪ*fɪ* ku cú tia, ku pwè bələ. ³⁹ *Romə-ba pamana bíi yuu tíú yà nə zɪga Zwezi yáá con, nɪ nətɔ v nə tɪga, v swìn, v wú: «Bɛɛ tə cíɡá yà yɪ Yu-Biu!»

⁴⁰ Kana duən də yà zɪga yɪŋuna, ba ywàŋá. Mari Madələnə, də Zwakə nəmaa də Zwoze nuu Mari, də Salome də yà wulə ba wa. ⁴¹ Ba kana təntə yà púé Zwezi kwa, máná tə, v yà nə wulə Galile nagwanaa wa, ba tɪŋa ba pɪn wá. Kana duən də yà wulə lá, ba nə twá v nə ba va *Zwerizələmə.

Zwezi libəri wa kənu

(Matia 27.57-61, Likə 23.50-56, Zwan 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Dədəni twi ku yí, ba ga wulə ba kəni *Zwifə-ba *sìé duən tə sírí. Ku máná tə wa, Arimate Zwuzefə yí bwálí tə wa, ba nə paa Zwezi. Zwuzefə yà wulə là tə wa, ba nə bùrì bura tə. U yà yɪ liù tə là mə nə zílí. U yà dànì Yu pàrì tə, ku nə wá bà wiən tə mə yuu wa. Zwuzefə wà fən dəri, sə v va *Pilatə con, v lòrì cwəŋə, sə v gùrì Zwezi. ⁴⁴ Máná tə wa, Pilatə nə nì də Zwezi manwarɪ v tɪ, tə gwárí wá zəni. U dān ma tɪn ba bon pamana yuu tíú, sə v bwe wá: «Zwezi cíɡá tɪga ku díán naaa?» ⁴⁵ Máná tə, pamana yuu tíú tə nə le wá, v dān pɪn cwəŋə Zwuzefə nə, sə v tì Zwezi. ⁴⁶ Zwuzefə vəli v yè ganpon. U cú Zwezi dagarv tə yuu wa. U pəpəni wá də gànù tə, v ja va v tún libəri wa, ba nə kua pìd kəpan wa. Ku kwa nə, v yigu kəpan nəfarv, v ma sun buv tə nii nə. ⁴⁷ Mari Madələnə, də Zwoze nuu Mari yà wulə ba ywàŋá bwálí tə, ba nə kəni Zwezi.

Malika swìn kana tɛ con dɛ, Zwezi bwin v nan tian wa

(Matia 28.1-8, Likɛ 24.1-12, Zwan 20.1-10, Tòtònán 2.23-32, 26.8)

¹ *Zwifɛ-ba *sié dun tɛ nɛ kɛ́n, Mari Madɛlɛnɛ, dɛ Zwakɛ nuu Mari, dɛ Salome yɛ́ turali, ba ja ku ba va, sɛ ba ma tɛ̀rì Zwezi yura. ² Ku dun tɛ́ jɛ́v fuɛn fuɛn, yu píún máná wa, ba zàn ba va lɛ̀bɛri tɛ́ bwálí nɛ. ³ Ba yà swìn duɛn con, ba wó: «Wàà nɛ wá bɛ̀bɛli kapan, tɛ́ nɛ wulɛ lɛ̀bɛri tɛ́ nii nɛ, v pa nɛba?» ⁴ Yá máná tɛ́, ba nɛ ywàń, ba nɛ dɛ, ba bɛ̀bɛli kapan nɛfaru tɛ́ ba tún sɛpuni nɛ.

⁵ Ba dǎn nɛ zua libɛri tɛ́ wa, ba nɛ balanduru don, dɛ v jɛ́ jɛ́zɛn yuu, v zu gandarv nɛpon. Fɛn ma zu ba. ⁶ Yá v dǎn swìn ba con, v wó: «Á dǎnà ká pa fɛn ja aba. *Nazaretɛ Zwezi tɛ́, ba nɛ paa dagarv yuu nɛ, á pìà? U pìí v bwin v nan tian wa, v kú̀b̀ tǎlɛ́ yɛ̀bɛ. Á ywàńá bwálí tɛ́, ba yà nɛ ken wá. ⁷ Á dǎn vɛlɛ á swìn Piyerɛ, dɛ v karbɛ tɛ́ duɛn tɛ́ con, dɛ v dí yáá v vɛlɛ, sɛ v dǎn aba Galile nagwanaa wa. Mɛ lá nɛ, á wá na wá, ndɛ v yà nɛ swìn á con nɛtv tɛ́.» ⁸ Ba dǎn nan libɛri tɛ́ wa, ba dɛri ba va yɛ́vuna, ba yà nɛ yɛ́ ba vivaga tɛ́ yɛ́. Fɛn yà jɛ́ ba. Yá ba ga wà yoo liù mama con swìn, fɛn yà nɛ jɛ́ ba tɛ́ yɛ́.

Zwezi bɛ́rɛ v tìàn Mari Madɛlɛnɛ nɛ

(Matia 28.9-10, 16-20, Likɛ 24.36-53, Zwan 20.11-29, 1 Korɛntɛ tìán 15.3-8)

⁹ [Zwezi bwin v nan *Zwifɛ-ba *sié dun tɛ́kɛn jɛ́v fuɛn fuɛn, v dí yáá v bɛ́rɛ v tìàn Mari Madɛlɛnɛ nɛ. Ku mù Mari tɛ́ yura nɛ v yà dɛ́vɛ *zinɛ barpɛ tɛ́. ¹⁰ Mari jun ku ɲwɛn tɛ́ v va v man v bɛ́rɛ ba tɛ́, ba yà nɛ yɛ́ dɛ́ Zwezi. U twi dɛ́ ba yà wulɛ ba kwi, ba pwíí yà nɛ cùgù yɛ́. ¹¹ Ba nɛ nì dɛ́, Zwezi wulɛ mu wa, yá dɛ́ Mari nɛ wá, ba wà ku sɛ́.

Zwezi biri v tiàn v karbia bələ duən nə

(Likə 24.13-35)

¹² Ku kwa nə, Zwezi kùù pìi lwàń yiri don, v biri v tiàn v karbia tə bələ duən nə. Ba yà wulə cwəŋə yuu ba vəli gav. ¹³ Ba mù pìi ba bà, ba man ku, ba biru ba duən tə nə. Ba də tə wà sè.

Zwezi biri v tiàn v karbia fugə də nədu tə nə

¹⁴ Ku zwu wa, Zwezi pìi v biri v tiàn v karbia fugə də nədu tə nə, də ba wulə ba dó. U caga ba nii nə, ba nə ba Yu nii sè, də ba zıbanıun tə yırı, ba nə vıga míámíán, sə ba sè là tə nii, ba nə nı Zwezi, v bwiun tə kwa nə yırı.

¹⁵ U dān ma swın ba con, v wú: «Á vələ luu tə mama wa, á swın Yu suywájú tə á biri là mə nə. ¹⁶ Lìu tə nə ken v waa Yu nə, yá ba ga lə ku tíú níá wa, ku twá də *Kərisə yırı, Yu wá jon wá v cuna wa. Yá lìu tə, v nə bá kə v waa Yu nə, Yu wá bürì ku tíú bura, v ga cùgù wá. ¹⁷ Á nəŋə Yu diàn muminan tə, tə nə wá twá ba tə nə, ba nə ken ba waa Yu nə: Ba wá lı *zinə là yıra à yırı yuu nə. Ba wá swın sùràn yiri duən tə, ba nə yəri. ¹⁸ Ba nə jun dıŋa, nə à yèé ba nə nyua fanan, tə bá fwa ba won mama. Ba wá tún ba jìàn yayıŋa yuu wa, ba yayıran ga wá zwè.»

Zwezi pìi v va Yu sàń

¹⁹ *Yuu-Tiu nə swın ba con tə kwa nə, v diğà yu. U jèé Yu jızən*f1* vən nə. ²⁰ U karbia tə dān zàn, sə ba va ba swın Yu suywájú tə bwálí mama nə. Yuu-Tiu yà saŋa ba tutuŋı tə wa, v ga twá Yu diàn muminan nə v biri ba də, sugu tə yı cígá.]